

ISSN 1407-9321

ZINĀS

Nederlandiešu atvadu vizite
rajona padomē

2. jūlijā Preiļu rajona padomē viesojās Niderlandes fonda «Stichting Gamma Dienstverlening» valdes delegācija, lai vērtētu, kas kopīgi padarīts sadarbības gados.

Tiksānas laikā mēs pateicāmies ilggadējiem sadarbības partneriem par finansiālu atbalstu dažādām nevalstiskām organizācijām, «Veselības un sociālās aprūpes centram «Aglona», informē rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore.

Tā kā rajona padomes beidz pastāvēt, vizītes ietvaros fonda pārstāvjiem notika arī vairākas tīkšanas ar atsevišķu jaunizveidoto novadu domju priekšsēdētājiem.

Aglonas bazilikas koris piedalās
koru festivālā Stokholmā

Aglonas bazilikas Kora skolas kora grupa šodien, 7. jūlijā, devās uz Stokholmu, kur no 8. līdz 12. jūlijam notiks 35. Starptautiskās bērnu un jauniešu koru Federācijas PUERI CANTORES (PC) 35. kongress — festivāls. Koris ir piedalījies jau trijos iepriekšējos PC kongresos — festivālos, kuri notika Vācijā, Itālijā, Polijā, informē Kora skolas kora dirigente Ieva Lazzāne. Parasti daļnieki bija galvenokārt katolu baznīcu kori, bet šogad aicināti dažādu konfesiju kori no visas pasaules. Kupls būs dalībnieku pulks — 124 kori no 16 valstīm. Aglonas dziedātāji čakli strādājuši, lai labi apgūtu festivāla programmu. Aglonieši ir to 12 pasaules koru vidū, kuri piedalījies īpašā koncertā 9. jūlijā vakarā. Korim tāpēc jāapgūst vēl papildus programma un viena dziesma jādzied vieniem pašiem. Tas ir liels gods un reizē ļoti liela atbildība. To mēs labi apzināmies un centīsimies godam pārstāvēt savu valsti, mīlo Aglonu, saka dirigente. Kora grupu pavada priesteris Juris Zarāns. Dīķībeles laikā brauciens var notikt, pateicoties Preiļu rajona padomes, audzēkņu vecāku un zviedru labdaru atbalstam.

Mācis ģimenes darboties kopā

11., 25. jūlijā un 8., 22. augustā Livānos, Latgales mākslas un amatniecības centra radošajā keramikas darbnīcā, norisināsies ģimenes dienas, informē mākslas un amatniecības centra kultūras tūrisma organizatore Inita Škelta.

Ir tik daudz skaitu, krāšņu lietu, kuras var iegādāties gan veikalos, gan gadatirgos. Ir tikai viens jautājums — vai šim lietām ir īpašs milums un siltums? Dažām ir, dažām nav. Lai iegūtu priekšmetus ar milumu, skanu, nokrāsām, Latgales mākslas un amatniecības centrā ir rasta iespēja visiem ģimenes loceklkiem kopā profesionāla keramiķa vadībā no māla veidot tikai viņu ģimenei raksturigu, vajadzīgu priekšmetu.

Viena nodarībā ietver virpošanu un veidošanu profesionālās keramiķes Eleonoras Pastares vadībā. Iepriekš vēlams pieteikties pie keramiķes pa tālruni 29539740.

Preiļos meklēs dziedošas
ģimenes LTN šovam

Preilos notiks jaunā LNT šova «Latvijas ģimeņu dziedāšanas svētki» Latgales reģionālā atlase, «Novadnieku» informē Preiļu novada domes sabiedrisko attiecību speciālists Jānis Vaivods.

17. jūlijā visas Latgales dziedošas ģimenes tiek aicinātas uz Preiļiem, kur notiks priekšatlase jaunā LNT šova «Latvijas ģimeņu dziedāšanas svētki» Latgales reģionalajai atlasei. Preiļu 1. pamatskolas sporta zālē (Daugavpils ielā 34, Preiļos) no plkst. 12.00 sāksies dziedošo ģimēnu reģistrācija un priekšatlase. Labākās dziedošās ģimenes kvalificēsies šova «Latvijas ģimeņu dziedāšanas svētki» Latgales reģionalajai atlasei.

Labākās Latgales dziedošās ģimenes Preilos atkārtoti pulcēsies 20. septembrī, kad Preiļu 1. pamatskolas sporta zālē notiks LNT šova «Latvijas ģimeņu dziedāšanas svētki» Latgales reģionālā atlase, kuru, sākot no plkst. 21.00, tiesraidē translēs LNT. Šovu vadīs Lauris Reinkis. Reģionālās atlases labākie dalībnieki ieklūs šova finālā.

Aicinām atsaukties Latgales stiprās un dziedošās ģimenes un parādīt savu prasmi visai Latvijai! Latvijas ģimeņu dziedāšanas svētku projekta autori ir LNT radošais direktors Niks Volmārs un LNT producente Ilze Ancāne.

● Preiļu rajona padomes autovaldītājs Broņislavs Putāns (attēlā no kreisās), rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore un pašvaldības juriskonsulte un arhivāre Vita Znotiņa gatavi doties kārtējā reisā uz Daugavpils zonālo Valsts arhīvu.

Turpinās Preiļu rajona padomes arhīva apstrāde un materiālu nodošana turpmākai uzglabāšanai.

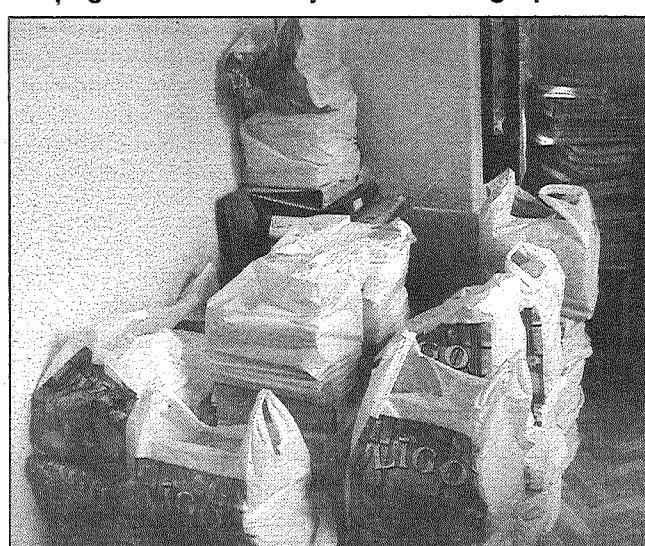
Līdz ar administratīvi teritoriālo reformu un rajonu padomju likvidešanu sākušās pārmaiņas, kas turpmāk skars ikvienu no mums. Tajā skaitā arī, piemēram, rajonu pašvaldību dokumentu sakārtošana un to nodošana turpmākai uzglabāšanai Daugavpils zonālajā Valsts arhīvā. Tas nozīmē, ka pēc dažādām izziņām, informācijas, dokumentu kopijām būs jādodas uz Daugavpili.

Pagājušajā nedēļā, 3. jūlijā, Preiļu rajona padomes izpilddirektore, administrācijas vadītāja Aina Pastore un rajona pašvaldības juriskonsulte un arhivāre Vita Znotiņa uz Daugavpili aizveda kārtējo kravu ar dokumentiem, aptuveni 500 kilogramus. Šī nebija pirmā reize, iepriekš uz arhīvu aizgādāti saņēti ar materiāliem par agrākajiem gadiem. Šoreiz rajona padomes automāšinā tika sakrauti dokumenti par 2007. gadu.

«Jau šī gada sākumā saņēmām arhīvu direkcijas vēstuli ar atgādinājumu, kā visi materiāli jāsagatavo, jāapstrādā un jānodod uzglabāšanai arhīvā,» stāsta A. Pastore. «Protams, ar to esam nodarbojušies arī iepriekš, taču kopējais darba apjoms ir liels. Vienīgi dažādu projektu materiāli un grāmatveidības dokumentācija nonāks atbildīgās pašvaldības, tas ir, Preiļu novada domes ziņā.»

Sogad rajona padomē dokumentu ir mazāk, jo kopš gada sākuma samazinājies išteinojamu projektu skaits, arī ministrijas vairs neesot pārlieku *traucējūšas* ar savām prasībām. Taču iepriekšējo gadu laikā pašvaldības arhīva plaukti bijuši pilni.

Uz zonālo arhīvu jānogādā pilnīgi visas agrāko gadu (kopš rajona dibināšanas 1950. gadā) lietvedībā esošās lietas. Tiesa, daudz kas atbilstoši noteikumiem nodots arhīvā jau sen. Speciālistiem ir savas prasības par to, kā dokumentiem jābūt apstrādātiem — kā jāsašūj, jānumurē, jāizveido apraksts un tā tālāk. A. Pastore šajā sakarā teic lielu paldies pensionārei Emīlijai Vaivodei, kas palīdzējusi tikt galā ar dokumentu kalniem. Emīlijas kundzei arhīva lietas ir liela pieredze, tāpēc ar

● Preiļu rajona padomes arhīvā uzglabātie materiāli ir atbilstoši apstrādāti, sapakoti un sakrauti maiņos. Kārtējā dokumentu krava, kas sver aptuveni 500 kilogramus, ir tikai viena no nedaudzajām, kas jau nodotas Daugavpils zonālajā Valsts arhīvā. Kopumā tās ir vairākas tonnas dokumentu ar dažnedažādiem lēmumiem, informāciju, vēstulēm un citām svarīgām ziņām. Ja kaut ko no šīs informācijas ar laiku ievajadzēsies kādam no mums, brauksim uz arhīvu Daugavpili un, saņēmuši nepieciešamo, maksāsim ragā. Foto: L. Kirillova

viņu noslēgts attiecīgs ligums. Par pensionāres veikumu arhīvāriem neesot bijis nekādu iebildumu.

Atsevišķā kravā uz zonālo arhīvu būs jāved rajona padomes vēlēšanu komisijas materiāli. Savu kārtu gaida dokumenti par 2008. gadu. Pēdējais brauciens un Daugavpili paredzēts šī gada nogālē, kad darbu beigs rajona padomes administrācija.

L. Kirillova

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Zeme ir kļuvusi tik nevajadzīga valstī

Laikā, kad strauji pieaug bezdarbs, Latvijā ir tūkstošiem hektāru zemes, kas netiek izmantota un aizaug ar krūmiem. Eksperti uzskata, ka Latvijai ir iespējas panākt lūzumu, lai zeme, kas ir Latvijas ekonomikas pamatresurss, tiktu izmantota un nestu auglus. Gados vecāki cilvēki, kam pašiem nav traktora un trūkst līdzekļu tehnikas nomāšanai, ir viena daļa īpašnieku, kas nespēj apstrādāt savu zemi. Otra daļa ir pilsetnieki, kas savu zemi laukos nekopj un neiznōmā. Dat par to, cik daudz Latvijā ir neapstrādātas zemes, ir atšķirīgi. Deviņdesmitajos gados Latvijā bija 2,4 miljoni hektāru lauksaimniecībā izmantojamas zemes. Tagad skaiti svārstās no 1,5 līdz 1,8 miljoniem. Daļa neapstrādātās zemes ir dabiski apmezojusies vai mežus iestādījuši cilvēki. Neapstrādātu lauksaimniecībai izmantojamo zemuju apgūšana nav Zemkopības ministrijas prioritāte numur viens. Zemes ilgtspējīgās apsaimniekošanas nodalas vadītāja Valentina Mičurina norāda, ka valsts politika šajā jautājumā izpaužas kā finansiāls atbalsts tiem, kas zemi apsaimnieko, tostarp vienotās plātības maksājumi. Tomēr visas zemes apstrāde nav ministrijas pašmērķis, jo aprēķini liecinot, ka Latvija pati sevi var pabarot, pat apstrādājot tikai vienu miljonus hektārus.

Nemaksājot nodokļus, strādā teju katrs trešais, a ko darīt?

Dramatiski pieaugusi nelegālā nodarbinātība. Strādāšana bez darba līgumiem un aplokšņu algas ik mēnesi valsts budžetam atrinās miljonus latu. Valsts darba inspekcija lēš, ka bez darba līguma, nemaksājot nodokļus, šobrīd strādā teju katrs trešais. Ekonomiskās krīzes apstākļos arvien vairāk cilvēku ir spiesti strādāt nelegāli. Valsts darba inspekcija norāda — viena no kritiskākajām sfērām ir būvniecība. Patvala pret darbiniekiem un valsti īpaši bieži sastopama sīkuzņēmēju vidū. Cilvēki, par kuriem netiek maksāti nodokļi, lielākoties norāda, ka galvenais viņiem ir tas, lai būtu darbs, tāpēc neko lietas labā no savas puses darīt nevarot. Sergejs, strādā celtniecībā: «Nodokļi ir lieli. Darba devējām nav izdevīgi maksāt. Jā, sodi ir pietiekoši bargi. Tas, protams, baida, a ko darīt?»

Latvija sasniegusi jaunu Ginesa pasaules rekordu

Latvija sasniegusi Ginesa pasaules rekordu kategorijā «Vislielākais dalībnieku skaits, kas 24 stundās piedalās 100 metru stafetes skrējenā», informēja Aizsardzības ministrijas pārstāvē Vineta Kleine. Stafete «Skrien! Par Latviju» no 2008. gada 18. oktobra plkst. 11.00 līdz 19. oktobra plkst. 11.00 norisinājās Rīgā, stadionā «Daugava». Pasākums bija dāvana Latvijas 90. dzimšanas dienā, kuru svīnēja pagājušā gada rudenī. Šī skrējiena idejas autors bija grupas «Borowa MC» dalībnieks Aigars Runčis. Mēģinot pārspēt reģistrēto Ginesa pasaules rekordu attiecībā uz 100 metru stafetes skrējenu dalībnieku skaitu, kas piederēja Singapūrai, stafetes skrējienā piedalījās 3807 cilvēki no visas Latvijas un arī ārzemēm. Lai stafetes skrējens iegūtu Ginesa rekorda statusu, bija nepieciešams ievērot organizācijas «Ginesa pasaules rekordi» (Guinness World Records) prasības. Skrējens notika starptautisku vieglatlētikas sacensību sarīkošanai atbilstošā stadionā, visā rekorda uzstādīšanas laikā tika izmantots viens un tas pats skrējiena celiņš, dalībnieki skrējienā varēja piedalīties tikai vienu reizi, stafetes kociņa nodošana notika pēc 100 metriem, stafetes maiņas un skrējiena norisi uzraudzīja tiesneši — liecinieki.

Sagatavoja T.Eiste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasta: novadnieks@axel.lv

Tālr. 65307056, mob. tel. 29410288 (redaktore),

65307057 (reklāmas un sludinājumu piemēšana),

65307058, 65307059 (žurnālistiem). Fakss 65307057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniegējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpālejot atsaucē uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (otrdiens, piektdiens).

*Daudzas nulles priecājušās,
ka stāvējušas blakus vienīniekiem; daudzas noklusējušās,
ka stāvējušas aiz komata.*
V.Korālus

Saeima atbalsta grozījumus Konkurences likumā

18. jūnijā Saeima otrajā lasījumā kā steidzamus atbalstīja

Tautsaimniecības, agrārās, vides

un regionālās politikas komisijas

sagatavotos grozījumus

Konkurences likumā, kas novērš

lieveikalu iespējas

Latvijas ražotājiem uzspiest

netaisnīgus līguma nosacījumus,

no Saeimas Preses dienests.

Raksturojot likuma grozījumu būtību, Tautsaimniecības, agrārās, vides un regionālās politikas komisijas deputāts Dzintars Zaks (JL) Saeimas sēdē uzsvēra, ka tie izlidzina konkurenci starp tirgotājiem un piegādātājiem. «Turpmāk veikalu ķēdes nevarēs no ražotājiem pieprasīt nedz maksājumus, nedz atlaides, nedz par preču piegādi, nedz par preču atrašanos mazumtirdz-

niecības vietā vai nez par kādiem tirdzniecības veicināšanas pasākumiem,» skaidroja Dz.Zaks.

Tāpat likuma izmaiņas nosaka termiņu, kādos tirgotājam ar ražotāju jānorēķinās par svaigu pārtikas produktu realizāciju. Grozījumi izstrādē bija iesaistīti gan tirgotāju, gan ražotāju, gan arī konkurences uzraugu pārstāvji un ir aatrasts kompromiss, ka norēķinu termiņu nosaka tikai precēm, kas ātri bojājas, atzina Tautsaimniecības, agrārās, vides un regionālās politikas komisijas priekšsēdētāja biedrs Vents Armands Krauklis.

Turpmāk tirgotājam par piegādātājiem pārtikas precēm, kuru deriguma terminš ir īsāks par 20 dienām, būs jānorēķinās 30 dienu laikā.

Pamatojot šādas prasības nepieciešamību, pārtikas ražotāji vairākkārt

uzsvēruši, ka šobrīd naudas aprite ir pārāk lēna un īpaši laikā, kad visiem uzņēmējiem trūkst apgrozīmo līdzekļu, lauksaimnieki piespiedu kārtā kreditē tirgotajus.

Turpmāk par netaisnigu un nepamatotu tiks uzskatīta maksājumu un atlaižu piemērošana vai uzs piešana par preces piegādi un izvietošanu veikala plauktos. Prasība neattieksies uz objektīvi pamatošiem maksājumiem par jaunas, patērtājiem nezināmas preces virzīšanu tirgū.

Likuma izmaiņas stāsies spēkā 2009. gada 1. septembrī.

Grozījumi Konkurences likumā otrajā galīgajā lasījumā tika pieņemti 86 deputātiem balsojot «par», nevienam deputātam nebalsojot «pret» un nevienam neatturoties.

JŪS ZVANĪJĀT

Nedienas ap atkritumu konteineru

Preiļite, Daugavpils iela 29. nama iedzīvotāja, pensionāre Helēna Ščadriniece pagājušā nedēļā piezvanīja uz redakciju, lai izstāstītu par mājas iedzīvotāju problēmu saistībā ar sadzīves atkritumiem.

Vīnasprāt, SIA «Preiļu saimnieks» atkritumu apsaimniekošanas daļa nav rikojušies pārdomāti, ielas malā pie mājas uzstādot vienu atkritumu konteineru. Tas būtu pietiekami 29. mājas dzīvokļu iemītniekiem, bet daudz par maz apkārtējo māju iedzīvotājiem, kuri regulāri izberot sadzīves atkritumus un dažnedažādas drazas. Brīvdienās ap konteineru sakrājoties atkritumu kalni, kas karstajās vasaras dienās radot nepatīkamu smaku, vairojot mušas un pa atvērtajiem logiem radot nepatīkamu atmosfēru arī dzīvokļos.

Ščadrinieces kundze pastāstīja, ka, meklējot izeju, konteineru pārvietojuši un novietojuši to pagalmā. Taču ar šādu rīcību bijuši nemierā ielas pretējā pusē esošā nama iedzīvotāji. Viņi turpinājuši nest atkritumus un mest tos kaudzē. Vārdu apmaiņa beigusies ar to, ka nācies vien metāla konteineru vilkt atpakaļ uz ielas stūri, lai būtu vismaz kaut kāda kārtība. Vai tad pašvaldības uzņēmam vairs neesot brīvu konteineru, ko nolikt ielas pretējā pusē, lai kaimiņi savu šmuci paturētu pie sevis, jauta pensionāre.

SIA «Preiļu saimnieks» komunālās daļas vadītāja Zenta Igolniece «Novadniekam» pastāstīja, ka par situāciju

● Astoņu dzīvokļu iemītniekiem no Daugavpils ielas 29. nama biežā nākas ostīt nepatīkamu smaku, kas rodas no pārpildītā atkritumu konteineru. Viņi nevar vien sagaidīt, kad pašvaldības uzņēmums kaimiņiem uzstādīs pašiem savu miskasti. Pie tam iebraucamais ceļš ir bedrains un lietus laikā tur sakrājas pamatīgas peļķes. Foto: A.Šņepsts

esot informēta un solīja, ka kopā ar speciālistiem padomāšot, kā atkritumu savākšanu uzlabot. Vairāk problēmu esot bijis pērn, kad Daugavpils iela tika remontēta un atkritumu savākšanas mašīna pie mājas nevarēja piebraukt. Taču pašlaik dienesta darbinieki cen-

šoties konteineru iztukšot pēc iespējas biežāk, tāpēc drazas sakrājoties vienīgi brīvdienu nogalēs. Domāju, atradisim iespēju uzstādīt konteineru arī kaimiņiem, sola Z.Igolniece.

L.Kirillova

Cauri dzīvei — ar labestības gaišumu

Uz pili pēc palīdzības

Vārkavas novada domes administratīvo ēku vietējie iedzīvotāji ikdienas sarunvalodā visbiežāk dēvē par Vārkavas pili, jo lēmējvaras un izpildvaras institūcijas patiesām apmetušās kādreiz muižniekiem pie derējušā pili. Uz šejieni, uz pili, nereti ceļu mēro arī trūkumcietēji, daudzbērnu ģimēnu pārstāvji un citi, kurus piemeklējušas nedienas un likstas. Simboliski, ka, tāpat kā sensenos laikos, ari tagad cilvēkiem galēja izmisa brīžos nākas doties uz pili pēc palīdzības. Tomēr, ja kādreiz nācas biji saliekt muguru un tālāk par priekšelpu lūdzējs nemaz netika, tagad viss noteikumā ietvars, bet apmeklētāju ērtibām kalpo ērti un moderni iekārtots novada sociālā dienesta vadītājs **ZENIJAS CIRŠAS** darba kabinets. Ar gaišam, svaigām koka durvīm, pieskaņotām mēbelem, ziediem un zajumiem, ar datoru, kurā nesen ievadīta speciāli sociālajam darbam paredzēta datorprogramma, kas saslēgtā vienotā sistēmā ar Labklājības ministrijas datorprogrammu. Reizi mēnesi datorizēti visa informācija par ievadītajām lietām tiek nosūtīta uz ministriju. Jauna programma ir neaizvietojams palīgs. Ievadot visas ziņas par palīdzības lūdzēju, viņa ģimeni, kā arī personas deklarāciju, tā aprēķina, kas kurram pienākas, kā arī uzrāda, ko cilvēks jau ir saņēmis un kad. Trīs dienas nedēļā šajā kabinetā ir darba vieta arī otrajai dienesta darbinieci — Mairitai Stulpinai, kas parejā laikā pieņem iedzīvotājus Rožkalnu pagasta pārvaldei. Ar kabineta saimnieci «Novadnieka» žurnālistiem savās darba gaitās jau nācies sastapties, un vienmēr cienītu izraisījušas Zenijas Ciršas profesionālās zināšanas, pieredze, taktiskums, liešķums un līdzvarotība, kā arī dzīli cilvēkska līdzjūtība, ar kādu viņa risina savu lauku sociālās dabas nebūšanas. Jūnijā notikušajās pašvaldību vēlēšanās Zenija ieguva loti daudzu vēlētāju atbalstu. Tas bija apliecinājums tam, cik liela popularitāte un cieņa viņai iemantota novadā. Bet pati Zenija nebūt nepieder pie tiem, par kuriem mēdz teikt «laimes luteklis», un dzīve viņai ik pa laikam bijusi drīzāk kā nešpetna pamāte.

Ko tik nav nācies piedzīvot

Zenijas paaudzes cilvēku bērnībā un jaunībā tāds amats kā sociālais darbinieks nepastāvēja, un arī viņas dzīves sapnis noteikti nebija saistīts ar darbošanos šādā jomā. Dzīve izdarīja daudzas korekcijas. Svitroja sapņus, pa savam pārveidoja pirmsos patstāvīgā ceļa meklējumus. Viņas dzīmītā puse ir Arendole. Mācījās vietējā skolā. Interesanti, ka liela daļa no viņas dzīves ritejusi pīlis, jo arī mācības notika Arendoles pīli, kur tolakā bija iekārtota pamatskola. Skola aizņēma visu plāšo ēku, atceras Zenija. Starpbrižos skolēniem nācās obligāti izkustēties, smalki, pa diviem kopā pastaigājoties uz riņķi vienā no pils zālēm. Vietējā baznīca, kas tagad, neatkarības laikā, ir atjaunota, Zenijas skolas gados bija ierikota sporta zāle. Vēl būdama maza meitene, viņa tika vesta uz šo dievnamu, bet vēlāk tajā tika nojaukts altāris, nogāzts tornis. Kā mēs tur sasitāmies, spēlejot bumbu un spēles karstumā nemītīgi uzskrienot kolonnām, atceras Zenija.

Vidusskolas gadi viņai aizritēja Špoģos. Bijušais klasesbiedrs, tagadējais Špoģu vidusskolas direktors regulāri aicinā cīemos absolventus, un Zenija turp dodas tiksies ar jaunības atmiņām. Toreiz viņa loloja sapni par bērnudārza audzinātājas profesiju, jo patika darbs ar mazajiem.

Bet sapnīm svitru pārvilkā pāragrais večāku zaudējums. Meitene uzsāka patstāvīga darba gaitas Amuļu palīgskolā. Viņa kļuva par audzinātāju pašiem mazākajiem bērniem, bet šis darbs — ar fiziski un garīgi slimiem skolēniem — bijis ļoti smags. Vēlāk norikota darbā ar lielākiem skolēniem, kuriem izveidojusies kaut kāda saprašana. Jaunai meitenei tāds darbs noteikti

nav piemērots, tagad saka Zenija, atstāstot dažādus sarežģītus notikumus, kas toreiz veidoja viņas pirmo patstāvīga darba pieredzi. Pieņemam, cik apjukusi un nezinoša jutās, pirmo reizi piedzīvojot, kā tas ir, kad audzēknim sākas epilepsijas lekme.

Kas tikai dzīvē nav piedzīvots un ko tik nav nācies iemācīties. Bērnībā palīdzēju mātei slaukt kolhoza govīs. Slauku ar rokām, vēlāk pratu to darīt ar aparātu. Tēvs, kara invalīds, bija slimīgs, tāpēc visos darbos viņam un mātei palīdzējām mēs, — trīs bērni. Kopām kolhoza telus, kam vajadzēja saplaut zaļbarību, tos pabarot. Darbi bija sadalīti. Viens gāja ar māti linus plūkt, otrs — ganos. Tajos vakaros, kad gribējās aizskriet ari uz filmu, darāmo steidzām apdarīt ātri, — atceras Zenija. Mātes nesasniedzo sapni savulaik vēlējās ištenot meita Evita, kura sāka darba gaitas bērnudārzā. Bet zemā atalgojuma dēļ drīz vien nācies meklēt citu darbu.

Zenija apprečējās samērā agri — 20 gadu vecumā — un līdz pirmā bērniņa — dēla Rolanda piedzīmšanai — turpināja strādāt skolā. Piedzima arī meitas Kristīne un Evi. Dzīvesbiedrs Jānis bija ieradies kolhozā kā jaunais speciālists — mehānīķis. Viņam drīz vien piedāvāja kolhoza priekšsēdētāja amatā toreizējā «Dubnā», piešķira Līvānu māju, un ģimene teica sveikas Arendolei. 20 gadi nodzīvoti Vārkavas novada centrā. Zenija vismaz daļēji ištenoja sapni un kādu laiku strādāja vietējā bērnudārzā. Vēlāk — par nolliktavas pārziņi, par dispečeri. Kopsaimniecības sāka jukt, un par tiem gadiem Zenijai ir tādas atmiņas, ka piedzīvotais šķērītākām kā dažām labam atmiņas par karu. Īpaši attiecībā uz lopu fermu iztukšošanu, kad tikkā izslauktām govīm turpat aiz fermas stūra ar motorzāgiem atnēma dzīvības. Cik pienīgas, cik labas sugas govis tika iznīcinātas, cik alkatīgi cilvēki kampanā un rāva gan dzīvo, gan nedzīvo kopus mantu. Vai tā vajadzēja darīt? Vai nevarēja rikoties ar saprātu, veidojot mazākas fermas un saimniecības, — jautā Zenija, labi zinot, ka neviens viņai neatbildēs. Arī tie nē, kuriem no kopīpašuma pakērtais kumoss nav ne vairojis turību, ne pašus darijis laimīgus. Briesmīgu sajūtu toreiz viņa radīja arī darba un līdz ar to — ienākumu trūkums, īpaši tāpēc, ka tolaik bērni bija mazi un skolojami.

Tēva mājās par saimnieci

Kad izjuka kolhozi un tika atgūta tēva zeme, dzīvošana centrā kļuva neērta. Ganibas un lopi deviņu kilometru attālumā, darbavietas likvidētas. Ar cirvi un zāgi rokās nācies atkarot sētsvīdu no kokiem bijušajās tēva mājās Arendolē. Sākam plēsties paši uz savas zemēm, un tā vēl šobaldien, saka Zenija. Viņa ar īstu laucinieces kārtu kopī un audzē visdažādākos četrkājainus un divkājainus. Pa laikam visa lopu un putnu saime gan tiekot nomainīta. Pieņemam, zosis vairs neturēsot neparko. No inkubatora panemtie zosubērni mājas ļaujis uzskatījuši par savām mammām, kam, skaļi tērgādam, sekojuši augu dienu. Arī ciemiņi mājās nevarējuši iegriezties. Zosis par svešiniekū cēluši vēl lielāku jezgu nekā suni. Turēja arī aitas. Vasarās tās ganījās Dubnas vecupes pussalā. Reiz ganāmpulkā apskādējis vilks.

Tagad viņa priecājas par savu ganāmpulkā papildinājumu — zilo govi. Bet uz jautājumu, vai «jūras meitai» arī piens zils, valīdrīgi atbilst, ka nezina, jo visu pienu izziņot atskrējušais tēlinš, kā tas bioloģiskā saimniekošā piedienas. Turpmāk gan vairs uz bioloģisko saimniekošanu neparakstīties, jo prasības pārāk neizpildāmas. Galvenais saimniekotājs — Zenijas vīrs. Viņiem ir pieņemās saimniecība, bet apkārtne — ļoti lielas zemnieku saimniecības. Braucot ar divrīti uz darbu, jo autobuss vasarā nekursējot, reizēm nākoties gaidīt, kamēr ceļu šķērītās govju ganāmpulks.

Klausoties Zenijas raitajā valodā, iztēlē var uzburīt gan viņas puķudārzu, gan ga-

● Vārkavas novada domes sociālā dienesta vadītāja Zenija Cirša dzīvi iepazīnusi no visām tās melnākajām pusēm, bet par spīti visam — tai cauri iet ar savu ipašo labestības gaišumu. Foto: A.Šņepsts

nāmpulkā, gan ceļu no Arendoļes līdz Vecvārkavai deviņu kilometru garumā, ko viņa ik rītus un vakarūs mēro ar divrīti. Var iedomāties pat mazdēļu Maksimu, un to, kā puišēns vecmammass dobēs veic revīziju, izceļot svāgi dēstītās puķes un pārnesot tās uz citu vietu. Kā ikvienai mātei, arī Zenijai sāp sirds, ka bērnus dzīves gaitas aizvedušas tik tālu. Rolands savu dzīves enkrū izmetis Ventspili, audzina dēlu Rendiju un mazo Katu, kurās raudzībās vecmāmiņa brauca tikai pirms pāris mēnešiem. Evitai sestais gads rit īrija, un šomēnes gaidāmas arī viņas kāzas Vidzemē. Aizbraukusi uz ārziņēm un tur sastapuši sev nolemtu otro pusīti. Bet vislielākā sāpe mātei par vidējo bērnu, par savu meitu, kura kopī dzīmšanas ir nedzīrdīga. Liktenis gan dāvājis viņai līdzīgu dzīvesbiedru, bijis labvēlīgs pret ģimeni, laujot dēlēnam piedzīmēt veselam, dzīrdīgam un runīgam. Meita apgvusuši šuvējas profesiju, pateicoties projektam nodarbinātās jomā, viņai pašlaik ir arī darbs. Pašreizējos laikos, iešķējams, līdzīga kaite bērnām tiktū novērtā jau mazotnē, bet toreiz, kad piedzima Zenijas meita, medicīna vēl bija bezspēcīga. Esmu iemācījusies saprasties, bet mazdēļi vēl apkērīgāks. Ar vieniem vecvečākiem runājās latviski, ar otriem sazinās krieviski, bet ar saviem īstajiem vecākiem — žestu valodā, viņa skaidro.

Bez optimisma nevar

Ja būtu nolaidusi rokas, ja necenstos ķepuroties, ja padotos pesimismam, — tā arī paliktu kā no dzīves atstumta, saka Zenija. Savās darba gaitās viņa redzējusi pietiekoši daudz cilvēku, kuri ir kā lieli bērni, kas neprot sevi saņemt rokās. Nu jau neklātienē absolvēta sociālā darba un pedagoģijas augtskola «Attīstība», kas lauj ar pilnām tiesībām saukties par speciālisti ar augstāko izglītību sociālajā jomā. Ka tākai ar to gan nesanākot tāpat kā bērnudārza pedagoģiem, kam bija obligāta prasība iegūt augstāko izglītību, bet tagad, savukārt, pirmskolas izglītība vairs nav vajadzīga. Mācīties bijis grūti, kā jau cilvēkam, kam kopjama sava lauku saimniecība, taču viņa neatlaidās. Vajadzēja attaisnot arī pašvaldības piešķirto uzticēšanos, piedāvajot darbu. Toreiz, pirms 13 gadiem, tikko sāka veidoties pagastītes, Zenija tika aicināta šajā amatā. Nevienam, — ne pagasta varai, ne sabiedrībai, ne jaunajiem pagastīties darbiniekiem nebija skaidrs, kas tas ir un kas būs jādara. Sekoja semināri, mācības, buršanās cauri likumiem. Laika gaitā pagastīties un sociālo darbinieku funkcijas tika norobežotas, dienesti atlīti. Zenija pievērsās sociālajai jomai.

Pašvaldībai un valstij jāsniedz sociālā palīdzība krīzē nonākušām ģimenēm un

personām, — tā dienesta vadītāja formulē savā darba būtību. Taču daļai no sabiedrības joprojām esot neskaids, kāpēc «kaut kas» tiek dots tiem, kas nekā nedara, bet tiem, kas strādā, nekas nepienākas. Ari viņai pašai sākumā bijis tāds priekšstats, tācu studijas visu «salikušas pa plauktiņiem». Protams, bagātā pašvaldībā un «treknajos gados», kad apmierinātas visu krīzē nonākušu personu vajadzības, ir iespējams palīdzēt arī citām sabiedrības grupām, bet Vārkavā līdz tam tālu. Vēl pirms gada novadā trūcīgo bijis mazak. Šogad pašvaldības saistošie noteikumi par sociālo palīdzību pat pārstrādāti vairākkārt, jo tajos bija paredzēta palīdzība arī citām iedzīvotājām kategorijām, bet Labklājības ministrija to nav akceptējusi. Katrs gadījums jāizskata atsevišķi atbilstoši noteikumiem kritērijiem. Bēdīga situācija veidojas attiecībā uz ārstniecisko pakalpojumu apmaksāšanu, cilvēki uz sociālo dienestu nesēkinus par 140 latiem, kas jāmaksā par desmit slimīcā pavadītām dienām. Protams, pašvaldība no šiem izdevumiem var segt tikai kādu daļu. Nereti tieši sociālie darbinieki ir tie, par kuriem iedzīvotāji izgāz savu sarūpītījumu. Jāatzīst, ir arī pozitīvas izmaiņas, piemēram, tagad, nosakot garantēto īztikas minimumu, vairs netiek nemēti vērā vairāku veidu pabalsti, līdz ar to GMI pabalsts sanāk lielāks.

Pieredze pa šiem gadiem izveidojusies liela, novada iedzīvotāju rūpes un likstas — kā uz delnas. Arī satricētu stāstu vesels birums. Gan par cilvēkiem, kas dzīvi vadijuši un vada bez darba, bez stāžā apbrīnojamā vieglprātībā, kam apgrūtināsi reģistrēties pat par bezdarbnieku. Gan pa tādiem divāniem, kas ne lūgšus nav izdabūjami no savām pussabrukūšajām mājelēm, atsakās kurināt ar pašvaldības sagādāto malku un vēl sarāj sociālo darbinieci, ka viņa neliekas mierā ar savu palīdzētīgību. Gan par alkoholiķu ģimenēm, kuru telefona zvani uzrauj no naktsmiega, un, steidzoties uz šim mājām, pa ceļam jāpaspēj piezvanīt policiju un vēl izdomāt rīcības plānu bērnu glābšanai, jo no iepriekšējās pieredzes zināms, ka ģimenes galvas, kurš pats sevi par tādu iecēlis, rīcība nav prognozējama. Gan par tādiem, kas sasnieguši pensijas gadus, bet neatceras pat ne darba vietu, kurā vismaz desmit gadi nostrādāti, kuri ir invalidi, bet bez oficiālās invaliditātes grupas. Sociālais darbinieks arī ir tas, kas dadas uz iestādēm, kas ved šos nelaimes putnus uz slimīcām, uz komisijām, līdz cilvēkam tiek piešķirta vismaz kaut kāda pensija.

Katrs gadījums ir citādāks, katrs — pa savam sarežģītā. Kaut arī lielākoties paši krīzē nonākušie to arī sarežģījuši, sociālā darbinieka sūtība — palīdzēt atgūt pamatu zem kājām. Ja vien cilvēks to vēlas.

L.Rancāne

5% obligātais biodegvielas piejaukums 95. markas benzīnam un dīzeldegvielai nostiprināts normatīvajos aktos

Lai no šī gada 1. oktobra ieviestu 5% obligāto biodegvielas piejaukumu 95. markas benzīnam un dīzeldegvielai, Ekonomikas ministrija izstrādājusi un 25. jūnijā Ministru kabineta sēdē tika akceptēti grozījumi 2 normatīvajos aktos:

- ✓ grozījumi Ministru kabineta 2000. gada 26. septembra noteikumos nr. 332 «Noteikumi par benzīna un dīzeldegvielas atbilstības novērtēšanu»;
- ✓ grozījumi Ministru kabineta 2005. gada 18. oktobra noteikumos nr. 772 «Noteikumi par biodegvielas kvalitātes prasībām, atbilstības novērtēšanu, tirgus uzraudzību un patēriņtāju informēšanas kārtību». Ekonomikas ministrija uzsver — ieviešot 5% obligāto biodegvielas piejaukumu (pēc tilpuma) 95. markas benzīnam un dīzeldegvielai, samazināsies importētās degvielas apjoms par biodegvielas apjomu, kas tiks saražots Latvija.

Izstrādājot grozījumus iepriekšminētajos normatīvajos aktos, EM speciālisti konsultējušies ar biodegvielas ražotājiem, kā arī degvielas tirgotājiem un ražotājiem — Latvijas Degvielas tirgotāju asociāciju, Degvielas tirgotāju un ražotāju savienību, Latvijas biodegvielas un bioenerģiju asociāciju, Latvijas pilnvaroto autotirgotāju asociāciju. MK noteikumi nr. 332 «Noteikumi par benzīna un dīzeldegvielas atbilstības novērtēšanu» nosaka kvalitātes prasības Latvijas tirgū piedāvātajam benzīnam un dīzeldegvielai, kas paredzēti iekšdedzes dzīnējū ar dzirksteles aizdedzi un iekšdedzes dzīnējū ar kompresijas aizdedzi darbināšanai, kā arī nosaka tirgus uzraudzības institūcijas, degvielas atbilstības novērtēšanas un tirgus uzraudzības kārtību.

Izstrādātie grozījumi nosaka, ka no šī gada 1. oktobra Latvijā bezsvina 95. markas benzīnu atlauts realizēt tikai ar pievienotu bioetanolu no 4,5 - 5% no kopējā benzīna tilpuma un dīzeldegvielu tikai ar pievienotu biodīzeldegvielu 4,5 - 5% apjomā no kopējā galaproducta daudzuma.

Ministru kabineta noteikumi nr. 772 «Noteikumi par biodegvielas kvalitātes prasībām, atbilstības novērtēšanu, tirgus uzraudzību un patēriņtāju informēšanas kārtību» nosaka, ka Latvijā atlauts realizēt svīnu nesaturošu benzīnu, kurām pievienots dehidratēts (ar spirāta saturu vismaz 99,5 tilpumpcenti) bioetanol, ja absoluīta spirāta satura ir 5 tilpumpcenti no kopējā produktu daudzuma, un dīzeldegvielu (gāzelļu), kuri pievienota biodīzeldegviela 5 tilpumpcentu apjomā no kopējā galaproducta daudzuma.

Izstrādātie grozījumi paredz Latvijā atlaut realizēt svīnu nesaturošu benzīnu, kurš satur dehidratētu (ar spirāta saturu vismaz 99,5 tilpumpcenti) bioetanolu, ja absoluīta spirāta satura ir 4,5 - 5 tilpumpcenti no kopējā produktu daudzuma, un dīzeldegvielu (gāzelļu), kurai pievienota biodīzeldegviela 4,5-5 tilpumpcentu apjomā no kopējā galaproducta daudzuma (attiecīs arī uz A, B, C, D, E, F kategorijas dīzeldegvielu (auksa filtra nosprostošanās punkta (CFPP) temperatūra līdz -20°C), savukārt prasības netiek attiecinātas uz arktiskos un bargoziem apstākļos izmantojamu 0., 1., 2., 3., 4., klasses dīzeldegvielu (auksa filtra nosprostošanās punkta (CFPP) temperatūra no -20°C līdz -44°C).

Detalizēti ar grozījumiem MK noteikumos var iepazīties MK mājas lapā internetā:

✓ Ministru kabineta 2000. gada 26. septembra noteikumos nr. 332 «Noteikumi par benzīna un dīzeldegvielas atbilstības novērtēšanu» — www.mk.gov.lv;

✓ Ministru kabineta 2005. gada 18. oktobra noteikumos nr. 772 «Noteikumi par biodegvielas kvalitātes prasībām, atbilstības novērtēšanu, tirgus uzraudzību un patēriņtāju informēšanas kārtību» — www.mk.gov.lv.

Ar jauno mācību gadu vidusskolās ieviesīs stingrākus nosacījumus pārcelšanai uz nākamo klasi

Lai paaugstinātu vispārējās vidējās izglītības kvalitātes līmeni un vairotu skolēnu atbildību par saviem mācību rezultātiem, Ministru kabinets (MK) 2009. gada 30. jūnijā apstiprināja Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) sagatavotos grozījumus MK noteikumos par obligātajām prasībām skolēnu uzņemšanai un pārcelšanai nākamajā klasē.

Grozījumi paredz, ka vidusskolas 10. un 11. klasē jaunieši tiks pārcelti tikai ar sekmīgām atzīmēm (4 un vairāk balles), informē Izglītības un zinātnes ministrijas Komunikācijas nodaļa. Komumā atbalstu prasību palielināšanai dažādās sarunās un auditorijās paudušanā IZM sociālie un sadarbības partneri, gan skolu direktori, skolotāji un skolēnu vecāki.

Pašreiz spēkā esošie normatīvie akti pieļāva 10.-11. klašu skolēnu pārcelšanu nākamajā klasē ar divām nesekīgām atzīmēm.

Statistikas dati liecina, ka aptuveni 13% jauniešu, kas uzsāk mācības 10. klasē, tomēr neiegūst vidējo izglītību. Daļa mācības kādā no vidusskolas klasēm pārtrauc, bet daļa 12. klasē pabeidz, iegūstot nevis atestātu par vispārējo vidējo izglītību, bet liecību. Tāpēc IZM rosina paaugstināt vispārējās vidējās izglītības ieguvēs kvalitātes prasības, nepielaujot situāciju, ka 10. un 11. klasē uz nākamo klasē tiek pārcelti skolēni ar nesekmīgām atzīmēm.

Saskaņā ar Vispārējās izglītības likumu, vidusskola mācības var uzsākt jaunieši, kas ieguvuši aplieciņu par pamatizglītību (nevis liecību). Aplieciņu par pamatizglītību skolēns saņem, ja vērtējums, zemāks par 4 ballēm, ir ne vairāk

kā trijos mācību priekšmetos gadā vai kādā no valsts pārbaudījumiem. Savukārt valsts un pašvaldību vispārējās izglītības iestādes, uzņemot skolēnus 10. klasē, ir tiesīgas rīkot iestājpārbaudījumus. Tomēr pieredze rāda, ka, uzsākot mācības vidusskolas posmā, ne visi jaunieši pret mācību procesu un savas karjeras plānošanu izturas atbildīgi.

Grozījumi Ministru kabineta 2005. gada 1. novembra noteikumos nr. 822 «Noteikumi par obligātajām prasībām izglītojamo uzņemšanai un pārcelšanai nākamajā klasē vispārējās izglītības iestādēs (izņemot internātskolas un speciālās izglītības iestādes)» stāsies spēkā ar 2009./2010. mācību gadu.

IZM sagatavotajā MK noteikumu projekta veikti arī labojumi, lai precīzētu normatīvā akta tekstu atbilstoši Administratīvi teritoriālajai reformai.

Ministru prezidents vienojas par sadarbību izglītības reformas īstenošanā

«Notikusi saruna ir nozīmīgs solis ceļā uz skolotāju atalgojuma jautājumu risināšanu un skolu tikšanās ar LIZDA pārstāvjiem un izglītības un zinātnes ministri Tatjanu Koķi pauda Ministru prezidents Valdis Dombrovskis, informē Ministru prezidenta preses sekretāre Liga Krapāne.

Valdības vadītājs ieplānojis atkārtotas tikšanās ar arodbiedrību pārstāvjiem, nozares vadību un Finanšu ministrijas pārstāvjiem, lai pārrunātu papildus iespējas skolotāju pārkvalifikācijai ar stipendiju izmaksu un līdzfinansētu darba vietu rādišanu, kam paredzēti 20 miljoni latu no Eiropas sociālā fonda līdzekļiem.

Tikšanās laikā izglītības ministre arodbiedrību pārstāvjiem iesniedza konkrētus priekšlikumus pedagogu darba samaksas jaunā finansēšanas modeļa «nauda seko skolēnam» īstenošanai, kas paredz, ka minimālā alga par vienu likmi (21 stunda) varētu būt 250 lati.

Vienlaikus, lai īstenotu šo ieceri, jaunievēlētām novadu un republikas pilsetu pašvaldībām būs nekarējoši jālej par savā teritorijā esošā skolu tikla parstrukturēšanu atbilstoši izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) piedāvā-

tajai proporcijai — 8 skolēni uz 1 pedagogu novadā un 10,2 skolēni uz 1 pedagogu republikas pilsētās. Šie skaiti ir ministrijas piedāvājums, kas vēl tiks diskutēts gan ar arodbiedrību, gan jaunievēlēto novadu un pilsetu vadību, lai nonāktu pie optimāla risinājuma esošā budžeta finansējuma ietvaros. Šobrīd vidēji Latvijā ir 9,1 skolēns uz 1 pedagogu, citās Eiropas Savienības valstīs šī proporcija ir no 13 līdz pat 18 skolēniem uz 1 pedagogu. Lietuvā — 11 skolēni, Igaunijā — 13 skolēni.

«Diemžēl, mēs šobrīd esam spiesti veikt tik smagus samazinājumus, jo jaunā finansēšanas modeļa «nauda seko skolēnam» īstenošanu nesākām agrāk. Par šo modeļi bija zināms jau iepriekš, mūsu Baltijas valstu kaimiņi ir to uzsākuši un viņu izdevumu samazinājumi izglītībai līdz ar to ir īevēojami mazāki nekā to esam spiesti veikt mēs. Bet cīta cīta mums vairs nav, ja vēlamies saglabāt izglītības kvalitāti un pieejamību,» sarunas laikā uzsvēra izglītības un zinātnes ministre Tatjana Koķe, kura pēc 6. jūlija ieplānojusi apmeklēt jaunievēlētām novadu padomes, kā arī tikties ar lielo pilsetu vadību, lai skaidrotu jauno finansēšanas modeļi un vienotot par galīgajiem lēmumiem skolu tikla reformās.

Ministru prezidents sarunā atzina, ka lineārs samazinājums izglītības no-

zarei, kas nozīmētu atkārtotu izdevumu «griezienu» par 20%, nav nopietni apsverams variants, jo tas tikai palīdzinātu nozares ekstensīvu eksistenci, atliecot reformas uz nenoteiktu laiku. Tāpat arī sarunā tika uzsvērts, ka administrācijas izdevumi izglītības iestāžu tikla ir jāsamazina līdz 15%. Šobrīd tie sniedz pat 20 un vairāk procentu. Vienlaikus IZM ierosina atslogot mācību saturu, paredzot pedagoģiem laiku prasmju apgūšanai. Šai sakarā valdības vadītājs rosināja ministriju pēc iespējas atteikties no dažādām administratīvām prasībām un noteikumiem, kas varētu kavēt skolu tikla reformēšanu. Piemēram, pieļaujot, ka matemātikas skolotājs nepieciešamības gadījumā var pasniegt arī fizikas stundas bez išpaša sertifikāta. Ministre T.Koķe uzsvēra, ka skolām ipaši lauku apvidos, nākotnē jākļūst par multifunkcionāliem izglītības centriem, kas apvieno gan pirmsskolas, gan pamatskolas, gan citas izglītošanas jomas.

Šobrīd skolotāji ir devušies atvainojumos, sanemot atvainojuma naudu par dienīm mēnešiem pēc iepriekšējās likmes. Līdzās darba samaksai par likmi pedagoģiem joprojām saglabātas piemaksas par individuālo darbu, par gatavošanos stundām, darbu labošanu, kļaušanu audzināšanu. Šīs piemaksas nav paredzēts atcelt arī turpmāk.

Valsts nodeva par dzīvesvietas deklarēšanu būs 3 lati

Turpmāk par dzīvesvietas deklarēšanu pašvaldībā un pa pastu būs jāmaksā valsts nodeva trīs latu apjomā, paredz Ministru kabineta 30. jūnijā atbalstītie «Noteikumi par valsts nodevas par ziņu par deklarēto dzīvesvietu reģistrāciju apmēru, samaksas kārtību un atvieglojumiem», informē Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes priekšnieka palīdzības preses un sabiedriskajos jautājumos Laura Karnīte.

Deklarējot dzīvesvietu elektroniski, izmantojot speciālo tiešsaistes formu, valsts nodeva nebūs jāmaksā, jo elektroniskā dzīvesvietas deklarēšana ir automātēts process, līdz ar to nav nepieciešams algot-darbiniekus, kas deklarējot dzīvesvietu pa pastu.

mi pasta un kancelejas preču izdevumi.

Par dzīvesvietas deklarēšanu nebūs jāmaksā, reģistrējot bērnu pirmreizējo deklarēto dzīvesvietu. No nodevas atbrīoti arī represētie, invalidi, Černobīļas atomelektrostacijas avārijas sekūlikvidēšanas dalībnieki, pensionāri, kuru pensijas apmērs nepārsniedz valsti noteikto minimālo darba algu, un personas, kuras atzītas par trūcīgām Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

Valsts nodevas apmērs noteikts, aprekinot vidējās vienas deklarācijas apstrādes izmaksas. Valsts nodevu būs jāmaksā attiecīgās pašvaldības budžetā vai Valsts kasē. Dokumentu, kas apliecinā valsts nodevas samaksu, jāiesniedz kopā ar dzīvesvietas deklarāciju vai deklarācijas iesniegumu, deklarējot dzīvesvietu pa pastu.

Līdz šim normatīvajos aktos nebija

noteikta kārtība, kādā tiek aprēķināts pašvaldību izdevumu apjoms, kas saistīti ar dzīvesvietas reģistrēšanu, kā arī kārtība, kādā pašvaldības pieprasa valsts budžeta līdzekļus šo izdevumu segšanai.

Neesot vienotam normatīvajam regulējumam, pašvaldībām nebija iespējams sanemt valsts budžeta līdzekļus, lai segtu izdevumus, kas radušies saistībā ar dzīvesvietas reģistrēšanu.

Tāpēc valdība 2008. gada 28. jūlijā uzdeva Iekšlietu ministrijai kopīgi ar Latvijas Pašvaldību savienību, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministriju, Tieslietu ministriju un Finanšu ministriju izstrādāt grozījumus Dzīvesvietas deklarēšanas likumā, paredzot, ka par dzīvesvietas reģistrēšanu normāsajama valsts nodeva. Šie likuma grozījumi stājās spēkā 1. jūlijā.

PIEREDZE**Guva pieredzi mājražošanas attīstībai pašu mājās**

Pēdējā laikā arvien lielāks zemnieku skaits sava budžeta papildināšanai izvēlas mājražošanu. Pārsvarā tā ir piena pārstrāde, siera, sviesta, biezpiena ražošana un realizācija.

Vērot, kā šīs lietas risinās citos reģionos, Latgales zemnieki nesen devās uz Ogres un Aizkraukles pusi pieredzes apmaiņas braucienā pa mājražošanas saimniecībām. Redzētais lika aizdomāties, jo mājražošanā, izrādās, ir visai plašas un daudzveidīgas iespējas. Par to «Novadniekiem» pastāstīja Latgales Lauku attīstības biroja speciāliste Aina Golubeva.

Kaņepes nav peļamas

Pirmā apstāšanās — Koknesē, kur zemnieku saimniecībā «Sidrabas» latgalieši iepazīnās ar kaņepju audzēšanas iespējām. Mājražotāji audzē kaņepes nevis šķiedras iegūšanai, bet gan sēklu pārstrādei, iegūstot vairākus interesantus un garšīgus produktus — kaņepju stakku, kaņepju drupatas, kaņepju sviestu.

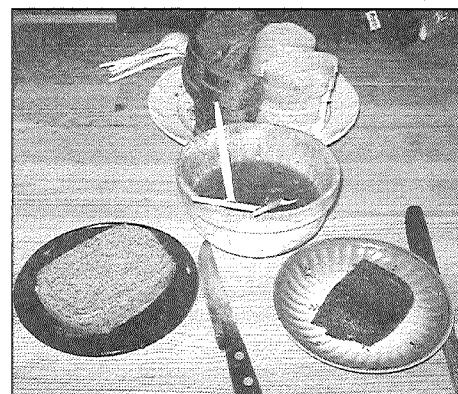
Pārstrādes process nav sarežģīts un neprasa nekādas smalkas iekārtas. Sēklas vairākkārt tiek izlaistas caur galas maļamo mašnu, kurai uzlikti speciāli sietini. Masa mazlietīgā lidzinās halvai — bieza, blīva un tumša. To sajaucot ar sviestu, tiek iegūts veselīgais kaņepju sviests. Kaņepju sviests, uzsmērēts uz maizes un nedaudz papildināts ar svaigu medu, rada īpašas garšas izjūtas. Galvenais — sātīgi un veselīgi.

«Sidrabā» kaņepes neaug lielās plātībās, vien tik, cik paši spēj novākt, izkult, apstrādāt un realizēt. Pircējus meklē dažādos tirgos, veikalos. Pašlaik pieprasījums esot tik liels, ka saimniecībā viss saražotais iztīrgots, un kaņepju produktu cienītājiem būs jāgaida līdz jaunai ražai.

Bioloģisko produktu pārstrāde

Ogres rajona Madlienā, ciemojoties pie Ivetas Liniņas, zemnieki iepazinās ar bioloģiskajā saimniecībās ražotā piena pārstrādi. Veiksmīgi darbojas zemnieku kooperatīvs, kas šim nolūkam izveidojis nelielu cehu. No piena tiek ražoti jogurts, kefirs, sviests, dažādi sieri. Īpašu interesi izraisa kaefira ražošana. Bioloģiskais ieraugs tiek iepirkts Vācijā, tāpēc galaproducts ir daudz dārgāks par rūpnieciski ražoto un veikalos nopērkamo produkciju, jo tiek gatavots tikai pēc speciāliem pasūtījumiem cilvēkiem, kas atkopjas pēc smagām operācijām vai grib uzlabot organisma stāvokli pēc antibiotiku lietošanas.

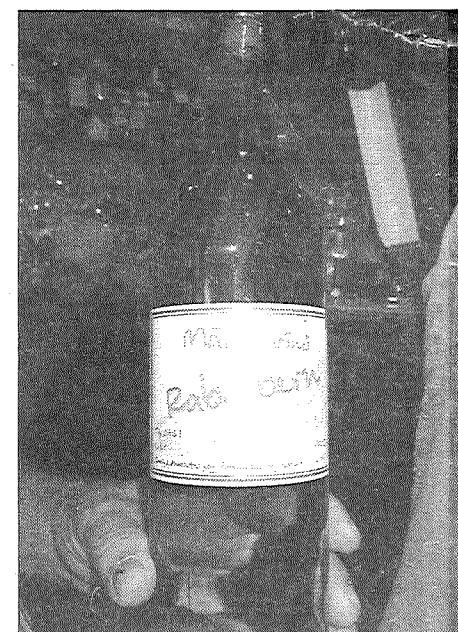
Arī pārējie bioloģiskie produkti cenas

● Kaņepju sēklas, attiecīgi apstrādātas un sagatavotas, kļūst par garšīgu un veselīgu ēdienu.

● Patiess mākslinieku talants ir piparkūku cepējām un apgleznotājām, bet pircēji par to stāvā sajūsmā.

● No zaļiem un skābiem rabarberu kātiem līdz aromātiskam vīnam, kas pilnībā pudenēs, pāriet aptuveni divi gadi.

apstākļiem, no 40 santimiem līdz diviem latiem gabalā.

**Bietiņu cukādes
«Straumēnos»**

Zemnieku saimniecībā «Straumēni» vērots, kā īpašnieki no augliem, ogām un dārzeniem gatavo veselīgus našķus — cukādes. Saimniekojot bioloģiski, nevēlējūšies savu *zaļi* audzēto produkciju atdot uzpircējiem vai pārstrādei par lētu cenu:

Mājražotājiem ir tālojoši plāni — veidos lielāku pārstrādes cehu. Tuvākajā laikā tiek gaidītas pasūtītās iekārtas, kas laus ražošanas apjomus vairākkārt palielināt. Ievirzītas sarunas ar pircējiem no Skandināvijas valstīm, Izraēlas un Amerikas Savienotajām Valstīm.

Esam raduši veikalā nopirkt dienvidzemju augļu vai ogu cukādes. Izrādās, loti garšīgas var būt arī visparastākās galda bietītes. Tiesa, ne visas šķirnes der, bet mēģinājumu procesā atrasti dažādi *knifini*. Pieņēram, galda bietītes, kas apstrādātas kīmeni sirupā, ir tāds našķis, no kura neatteikties ne bērni, ne pieaugušie. Pēc pieredzes atbraukušie Latgales lauksaimnieki pārliecinājās, ka arī pašu vajadzībām un pārdošanai var gatavot kīrbju, kabacu, citu dārzeņu un augļu cukādes. Vienkārši un izdevīgi.

Mājas vīna ražošana

Aiviekstes pagasta zemnieku saimniecība «Ozoliņi» ir viena no Latvijā retajām, kas pavisam oficiāli nodarbojas ar mājas vīna ražošanu un realizāciju. Abu brāļu, kas tur saimnieku, ražotne vienīgā ir oficiāli atzīta. Pārstrādā gan pašu audzētos ābolus, gan iepērk ražu no citiem zemniekiem. Pēc gadu gaitā izstrādātās tehnoloģijas iegūtais ābols vīns ir 12 līdz 15 grādus stiprs. Īpašs ir rabarberu vīns, par kuru

Dekoratīvo stādu audzētāvā

Braucienu noslēgumā — dekoratīvo stādu audzētāva «Meža rasas» Jēkabpils rajona Mežāres pagastā. Krūmi, skujeni, daudzveidīgas tūjas un daudz kas cits aug un gaida pircējus. Saimnieks sākotnējo pieredzi ieguvis, strādājot stādaudzētāva Baltezerā, bet vēlāk uzsācis savu biznesu. Izveidots dendrārijs, kur visus nopērkamo stādus var ieraudzīt ne podiņos un vagu rindās, bet tā, kā viņi aug dabā, iekļaujoties apkārtējā vidē.

Lai gan «Meža rasas» atrodas nomalē, īpašnieki nesūdzas par pircēju trūkumu. Produkcijas slava izplatījusies tālu, tāpēc zinātāji ceļu pie viņiem atrod viegli.

Aina Golubeva uzsvēr, ka arī Preiļu puses zemnieki braucienu laikā nākūši pie atzinās, ka mājražošana var būt loti daudzveidīga, ka nav jāuztraucas par lielo atlāsumu līdz Rigai un citām pilsētām. Produkcijas realizācija ir iespējama, vajag tikai pašiem skaidri zināt, kāds ir mērķis, un būt pārliecinātiem.

L.Kirillova

Pārbaudīs trakumsērgas vakcinācijas efektivitāti

Lai kontrolētu trakumsērgas vakcinācijas efektivitāti, Pārtikas un veterinārais dienests (PVD) līdz 31. jūlijam no medniekiem pieņems nometītās lapsas un jenotsunus laboratoriskai izmeklēšanai, informē PVD Sabiedrisko attiecību daļas vadītāja Ilze Meistere.

Jūlijā laboratoriskajiem izmeklējumiem tiks pieņemti 880 dzīvnieki, kas ir aptuveni 30% no pareizējā izmeklējamo dzīvnieku apjomā. Atlikušo dzīvnieku pieņemšanu PVD organizēs rudenī, kad noslēgsies rudens trakumsērgas vakcinācijas kampaņa. Kopumā šogad plānots izmeklēt 2560 dzīvniekus. Pērn PVD iz-

meklēja uz pusi vairāk dzīvnieku; taču samazinātā finansējuma dēļ šogad izmeklējamo dzīvnieku skaits ir mazāks.

Medijumus jāpiegādā sava rājona PVD pārvaldei. Par katru nometītu dzīvnieku ir nodrošināta samaksas *septiņu* latu apmērā. Dzīvniekus izmeklēs PVD Nacionālajā diagnostikas centrā. Detalizētāku informāciju par formalitātēm un apmaksas kartību var iegūt katra PVD teritoriālajā struktūrvienībā.

Trakumsērga ir bīstama, neārstējama dzīvnieku un cilvēku veselību un dzīvību apdraudoša infekcijas slimība, kura ir izplatīta visā Latvijas teritorijā. Trakumsērgas pārnēsātāji ir savvaļas dzīvnieki, galvenokārt lapsas un jenoti,

sunji. Mājdzīvnieki, visbiežāk sunji un kaķi, ar trakumsērgu inficējas pēc kontaktešanās ar slimiem savvaļas dzīvniekiem. Vienīgais efektīvais trakumsērgas profilakses pasākums mājdzīvniekiem ir savalaicīga vakcinācija, kas jāveic vienreiz gadā.

Trakumsērgas vakcīnu izvietošanu no gaisa, izmantojot lidapārātus, PVD uzsāka 2005. gadā. Šī gada pavasarī notika astotā šāda veida vakcinācijas kampaņa. Kopš vakcinācijas uzsākšanas, trakumsērgas gadījumu skaits ir samazinājies trīs reizes. PVD izstrādāto trakumsērgas apkarošanas programmu ir apstiprinājusi Eiropas Komisija. Trakumsērgas apkarošana ir viena no Eiropas Savienības prioritātēm.

Līdz 1. augustam var pieteikties pagaidu valsts atbalstam sēlkopībā

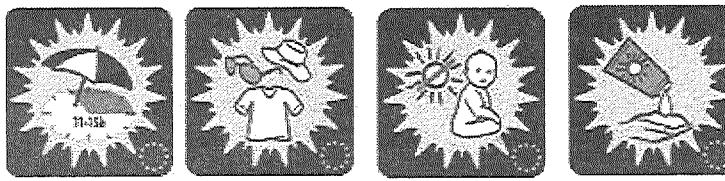
Jūlijā Lauku atbalsta dienesta (LAD) regionālās lauksaimniecības pārvaldes turpinās lauksaimnieku pieteikumu pieņemšanu valsts atbalstam. Tādējādi līdz 1. augustam vēl var pieteikties pagaidu valsts atbalstam sēlkopībā. Taču pieteikšanās pārējām valsts atbalsta programmām pakāpeniski jau ir noslēgusies, informē Zemkopības ministrijas Preses un sabiedrisko attiecību nodalas vadītāja Solveiga Lazovska.

Lai pieteiktos valsts atbalstam lauksaimniecībā, pretendentam jāaizpilda iesniegums, kura forma atrodama LAD interneta mājas lapā www.lad.gov.lv. Aizpildītā veidlapa jāiesniedz tajā LAD regionālājā lauksaimniecības pārvaldē, kur atrodas saimniecība un/vai atbalstām teritorija.

Ministru kabineta noteikumi nr. 107 «Noteikumi par ikgadējo valsts atbalstu lauksaimniecībai un tā piešķiršanas kārtību» publicēti 19. februāra laikrakstā «Latvijas Vēstnesis», kā arī pieejami Zemkopības ministrijas Preses un LAD interneta mājas lapās.

Patērētāji, saules aizsarglīdzekļus lietojet lietpratīgi un sargieties no ādas vēža!

Eiropas Komisija, sākoties atvainījumu sezonai, brīdina patērētājus par to, cik svarīgi ir izmantot atbilstošus saules aizsarglīdzekļus šovasar, un atkārtoti aicina pievērst uzmanību skaidrāk saprotamajai marķējuma sistēmai uz saules aizsarglīdzekļiem.

● Piktogrammas, ko izmanto, lai pastiprinātu šos un citus galvenos faktus un skaitlus par saules iedarbību.

Jaunais marķējums, tostarp jauns UVA logo vai spiedogs uz pudenēm un aizliegums lietot maldinošus uzrakstus, piemēram, «pasargā no saules iedarbības» vai «absolūta aizsardzība», ir atbilde uz 2006. gada septembrī pieņemto Komisijas ieteikumu par saules aizsarglīdzekļiem. Turklāt Komisija vēlas atgādināt patērētājiem, ka ir vairāki iemesli, kāpēc saules aizsarglīdzekļi izmantojami tikai kā viens no vairākiem pasākumiem, lai pasargatos no saules radītā ultravioletā (UV) starojuma.

ES patērētāju aizsardzības komisāre Meglena Kuneva teica: «Šovasar mūsu vēstijums patērētājiem ir pilnīgi skaidrs — atcerieties, ka saules aizsarglīdzeklis ir tikai viens no vairākiem pasākumiem, kas vajadzīgi efektīvi aizsardzībai pret saules iedarbību, pievērsiet uzmanību jaunajam marķējumam un lietpratīgi izvēlies saules aizsarglīdzekļus, ko šovasar lietosiet jūs un jūsu ģimene.»

ES veselības komisāre Andrauga Vasiliu sacīja: «Ikvienam — gan jaunam, gan vecam — jābūt labi informētam par pasākumu kopumu, kas pasargā no ultravioletā starojuma, uzturoties saulei. Tieši tāpēc Eiropas Komisija Eiropas Savienībā pārrauga UV starojuma iedarbību un tā saistību ar ādas vēža gadījumiem, kā arī izstrādā attiecīgo profilakses un ap-

draudējuma mazināšanas stratēģiju atbilstoši Veselības programmai.»

Uzlabota marķēšana

Prasības saistībā ar informāciju par saules aizsarglīdzekļu marķēšanu ir izklāstītas Komisijas 2006. gada septembra ieteikumā par saules aizsarglīdzekļu iedarbību un tiem izvirzāmajām prasībām. Minētajā ieteikumā

✓ pieprasīts turpmāk neizmanto tādus uzrakstus kā «pasargā no saules iedarbības» vai «100% aizsardzība pret sauli». Neraugoties uz biežiem apgalvojumiem, tādiem kā «pasargā no saules iedarbības» un «absolūta aizsardzība», neviens saules aizsarglīdzeklis nevar nodrošināt pilnīgu aizsardzību pret UV starojumu,

✓ noteikts, ka līdztekus tradicionālajām norādēm par SAF (saules aizsardzības faktors) jāizmanto standartizēts vārdisks apraksts («nelielā» — «vidēja» — «augsta» un «loti augsta» aizsardzība), lai palīdzētu izvēlēties atbilstošo saules aizsarglīdzekli,

✓ izstrādāts labāks marķējums aizsardzībai pret UVA starojumu: UVB starojums ir «saules apdeguma» cēlonis, savukārt UVA starojums izraisa priekšlaicīgu ādas novēcošanos un ietekmē cilvēka imūnsistēmu. Abi šie starojuma veidi būtiski palielina risku

saslimt ar ādas vēzi. Tā dēvētais «saules aizsardzības faktors (SAF)» aizsargā tikai pret saules apdegumu (UVB starojumu), bet neaizsargā pret iedarbību, ko rada UVA starojums. Saules aizsarglīdzekļi, kas aizsargā tikai pret UVB starojumu, var radīt nepareizu priekšstatu par drošību, jo tie nenovērš UVA starojuma nokļūšanu uz ādas,

✓ nozare ražojumu marķēšanā ievieš standartizētu spiedogu par UVA starojumu, norādot uz minimālo aizsardzību pret UVA starojumu, kas palielinās, izmantojot lielāku saules aizsardzības faktoru, un tā pamatā ir standartizēta testēšanas metode.

Fakti par Komisijas ieteikuma ietenošanu

✓ Eiropas Kosmētikas līdzekļu, tualetes piederumu un parfimerijas ražotāju apvienība Colipa jau otro reizi ir veikusi savu biedru aptauju, lai pārbaudītu, kāda ir situācija 2009. gadā ES tīrgū attiecībā uz saules aizsarglīdzekļu atbilstību ES ieteikumam.

✓ Tika noskaidrots, ka attiecībā uz aizsardzības līmeni pret UVA starojumu, kāds jānodrošina saules aizsarglīdzekļiem (aizsardzības pret UVA starojumu un aizsardzības pret UVB starojumu attiecībā jābūt vismaz 1:3), 96 % aizsarglīdzekļu atbilst ES ieteikumam.

Norādītā kategorija	Norādītais saules aizsardzības faktors	Ieteicamais minimāls UVA aizsardzības faktors
Neliela aizsardzība	6	UVA
	10	
Vidēja aizsardzība	15	
	20	
	25	
Augsta aizsardzība	30	
	50	
Ļoti augsta aizsardzība	50+	

✓ Attiecībā uz jaunā UVA logotipa izmantošanu tika noskaidrots, ka uz 95% saules aizsarglīdzekļu ir atrodams Colipa noteiktais standartizētais UVA logotips, kas ļauj patērētājiem viegli atpazīt līdzekļus, kuri nodrošina atbilstošu aizsardzību pret UVA starojumu.

✓ Kopumā Colipa veikta aptauja liecina par to, ka Eiropas Komisijas 2006. gada ieteikumā pieņemtās norādes par aizsardzību pret UVA starojumu ir rūpīgi ievērotas ES tīrgū. Faktiski visi patērētājiem piedāvātie saules aizsarglīdzekļi atbilst EK izvirzītajām prasībām.

Kas patērētājiem jāzina šovasar?

✓ Patērētājiem jāpievērš uzmanība uz aizsardzības līmeni pret UVA starojumu, kāds jānodrošina saules aizsarglīdzekļiem (aizsardzības pret UVA starojumu un aizsardzības pret UVB starojumu attiecībā jābūt vismaz 1:3), 96 % aizsarglīdzekļu atbilst ES ieteikumam.

✓ izvairīties no pārlieku il-

gas uzturēšanās saulē laikā, kad tā ir visintensīvākā, parasti no plkst. 11.00 līdz plkst. 15.00;

✓ ja nav iespējams uzturēties vietās, kas pasargātas no saules iedarbības, valkāt apģērbu, kas aizsargā no saules; galvassegas un saulesbrilles jums nodrošinās papildu aizsardzību;

✓ lietot saules aizsarglīdzekļus, kas aizsargā gan pret UVB, gan pret UVA starojumu;

✓ sargāt no tiešas saules iedarbības zīdaiņus un bērnus;

✓ saules aizsarglīdzekļus lietot pietiekamā daudzumā. Aizsarglīdzekļa pareiza lietošana ir tikpat svarīga, cik tā izvēle. Lai panāktu aizsardzību, kas paredzēta ar «saules aizsardzības faktoru», vajadzīgas aizsarglīdzekļa daudzums ir 2 mg/cm^2 . Pieaugušajam tie ir apmēram 36 g (6 pilnas tēkārotes) saules aizsarglīdzekļa. Patlaban konstatēts, ka patērētāji parasti lieto apmēram pusi no šā daudzuma. Lai saglabātu aizsardzību, minētais līdzeklis tādā pašā daudzumā jālieto atkārtoti pēc peldēšanas vai noslaucīšanās.

ES pazemina viesabonēšanas maksas

1. jūlijā 27 ES dalībvalstu ministri oficiāli pieņēma jaunos ES viesabonēšanas noteikumus, ko pagājušā gada septembrī ierosināja Eiropas Komisija un aprili apstiprināja Eiropas Parlaments. Jaunajos ES viesabonēšanas noteikumos ir paredzēts no 1. jūlija, tieši tad, kad sākas atvainījumu laiks, līdz pat 60% apmērā samazināt cenu par viesabonēšanu, informēja EK pārstāvniecības Latvijā preses sekretārs Ivars Bušmanis.

Jaunajā ES viesabonēšanas regulā jo ipaši norādīts tas, ka patērētāji, atrodoties citā ES valstī, nemaksā vairāk kā 11 eiro centus (bez PVN) par izsīnas nosūtīšanu. Patērētāji ar mōbilo tālrundi varēs arī sērfot timekli, lejupielādēt filmas vai nosūtīt brīvdienu fotogrāfijas un, atgriezušies mājās, nesaņems šokējošus rēķinus par viesabonēšanu. Saskaņā ar jaunajiem noteikumiem mōbilo sakaru operatoriem būs arī jāaprēķina saviem klientiem maksas par viesabonēšanas zvaniem

no mobilajiem tālrundiem par sekundi, nevis par minūti, pēc pirmajām 30 sekundēm, tādējādi samazinot tālrunga rēķinus līdz pat 24% apmērā. Pēc pieņemtā ES Ministru padomes apstiprinājuma jaunie ES viesabonēšanas noteikumi tagad stājušies spēkā no 1. jūlija visās 27 ES dalībvalstīs.

Padomes balsojums ir galīgais solis apstiprinājuma procesā un ļāva Eiropas Parlamenta priekšsēdētājam un Padomes prezidentūrai oficiāli parakstīt regulu 18. jūnijā. Tāpēc dažas dienas vēlāk to publicēja ES Oficialajā Vēstnesī. Tā kā jaunie viesabonēšanas noteikumi ir iekļauti ES regulā, tie nekavējoties stāsīs spēkā visās 27 dalībvalstīs 2009. gada 1. jūlijā.

Jaunie ES viesabonēšanas noteikumi, ko apstiprināja Padome, paredz:

✓ noteikt maksimālo pielājamo cenu, ko patērētājiem var prasīt par izsīnas nosūtīšanu, esot ārzemēs, 11 eiro centu līmenī (bez PVN), pretstatā cena, ko piemēro pašlaik, proti, 28 eiro centi (šobrīd viesabonēšanas laikā nosūtīto izsīnu cena Nīder-

landē un Portugālē ir pat augstāka nekā 35 eiro centi);

✓ būtiski samazināt izmaksas par datu viesabonēšanu (izmaksas par sērfošanu timekli vai par filmu lejupielādēšanu, izmantojot mōbilo tālrungi ārzemēs), nosakot vairumtirdzniecības «griestus», proti, 1 eiro par katru lejupielādēto megabaitu. Salīdzinājumam: vēlējā vairumtirdzniecības cena par megabaitu pašlaik ir 1,68 eiro, bet visaugstākās maksas par šo pakalpojumu ir īrijā (6,82 eiro), Grieķijā (5,30 eiro) un Igaunijā (5,10 eiro). Vairumtirdzniecības «griestu» cena samazinās līdz 80 eiro centiem 2010. gadā un 2011. gadā līdz 50 eiro centiem, un tādējādi turpināsies patērētāju rēķinu par viesabonēšanu samazināšanās;

✓ pasargāt patērētājus no «šokējošiem rēķiniem», jo viņi varēs izvēlēties pārtraukt pakalpojumu izmantošanu, kad rēķins sasniedz 50 eiro, (ja vien patērētājs pats neizvēlas noteikt augstāku ierobežojumu); operatoriem jaunie pārskatāmības pasākumi jāievieš līdz 2010. gada martam;

✓ turpināt cenu samazināšanu

par zvaniem no mobilajiem tālrundiem, izmantojot viesabonēšanu. Pašlaik maksimālā cena ir 46 eiro centi par ārzemēs veiktais zvaniem un 22 eiro centi par ārzemēs saņemtajiem zvaniem, bet 2009. gada 1. jūlijā maksimālais līmenis tiks pazemināts līdz attiecīgi 43 eiro centiem un 19 eiro centiem, 2010. gada 1. jūlijā — līdz attiecīgi 39 eiro centiem un 15 eiro centiem, bet 2011. gada 1. jūlijā — attiecīgi līdz 35 eiro centiem un līdz 11 eiro centiem (visas norādītās cenas ir par mi-

nūti un bez PVN);

✓ sastādīt pakalpojumu rēķinus, pamatojoties uz izmantoto pakalpojumu laiku sekundēs pēc sarunas pirmajām 30 sekundēm, veicot zvanu viesabonēšanā, un pēc pirmās sekundes, saņemot zvanus ārzemēs. Pašlaik atbilstīgi viesabonēšanas pakalpojumu aprēķināšanas metodei, maksu nosakot par minūti, patērētāji maksā aptuveni 20% vairāk, nekā faktiski patērē, zvanot vai saņemot zvanus.

Zviedrija pārņem ES prezidentūru

1. jūlijā Eiropas Savienības prezidentūru no Čehijas pārņema Zviedrija.

Eksperți norāda, ka Zviedriju gaida smaga prezidentūra. Pašas Zviedrijas līdz šim nosauktā galvenā risināmā problēma būs ekonomikas nostādīšana uz atlāšanas ceļa, kā arī globālā vienošanās par klimata izmaiņu ierobežošanu gada nogalei paredzētajā Kopenhāgenas konferencē. Pirms Kopenhāgenas samita, kurā plānots panākt globālu vienošanos par tā saukto siltumnīcefekta gāzu izmešu samazināšanu, Zviedrija centīsies panākt vienotu dalībvalstu noīstājātājām.

Selamat datang, Malaysia! Laipni lūgti Malaizijā!

Pavisam nesen Līvānu folkloras kopa «Ceiruleits» atgriezās no tālā ceļojuma pa Malaiziju, kur piedalījās Pasaules ražas svētkos (World Harvest Festival 2009). Astonpadsmīt dienu ilgajā ceļojumā gūts bezgala daudz iespaidu, jaunu draugu un patikamu emociju. Pasaules ražas svētkos piedalījās arī deju grupas no Indijas un Šrilankas.

Pagājušā gada rudenī Līvānu folkloras kopa «Ceiruleits» saņēma CIOFF Malaysia Nacionālās sekcijas vadītāja Hasima Salima ielūgumu piedalīties Pasaules ražas svētkos Malaizijā. Sapnis — nokļūt Malaizijā, piepildījās. Vairāk kā puse mēnesi ilgajā ceļojumā piedzīvots un redzēts ļoti daudz. Latvijas Republikas pilsoni var iebraukt un uzturēties Malaizijā līdz 90 dienām gada laikā bez vīzas. Bet mēs bijām īpašā statusā, tāpēc nācās kārtot vīzas un doties pēc tām uz Zviedriju. Malaizijā aizliegts ievest narkotikas, tāpēc vīza ir ieraksts, ka par narkotisko vielu ievešanu draud nāves sods.

Mums šī zeme šķita ļoti, ļoti tāla. Lidojumā pavadījām vairāk nekā 17 stundas. Vispirms lidojām uz Amsterdamu, kur brīvajā laikā starp lidojumiem apmeklējām izslavēto Keukenhofas ziedu dārzu. Nokļuvām tur pašā līliju ziedēšanas laikā. Īsta ziedu paradize!

Tālāk lidojām uz Singapuru, kura atmiņā paliks ar savu augstā limeņa līdostu. Visas līdostas grīdas izklātas ar mikstiem paklājiem un acis priecē simtiem orhideju dažādos toņos. Ieejot līdostā, ar speciālu aparātu katram tika izmērīta temperatūra, jo šeit tiek veikti visi drošības pasākumi, lai izvairītos no saslimstības ar cūku gripu. Ar bezmaksas interneta pakalpojumu, kurš šeit pieejams brīvi, sazinājāmies ar mājiniekiem un mājās palikušajiem draugiem.

Tad ar aviomārkiju Air Asia līdmašinu lidojām uz Kučingu (Kuching), pilsētu Borneo salā, kura tiek dēvēta par kaķu pilsētu. Pilsētā ir redzamas vairākas lielas kaķu skulptūras. Paši kaķi gan te divaini — astes vietā tikai mazs aizmetnītis.

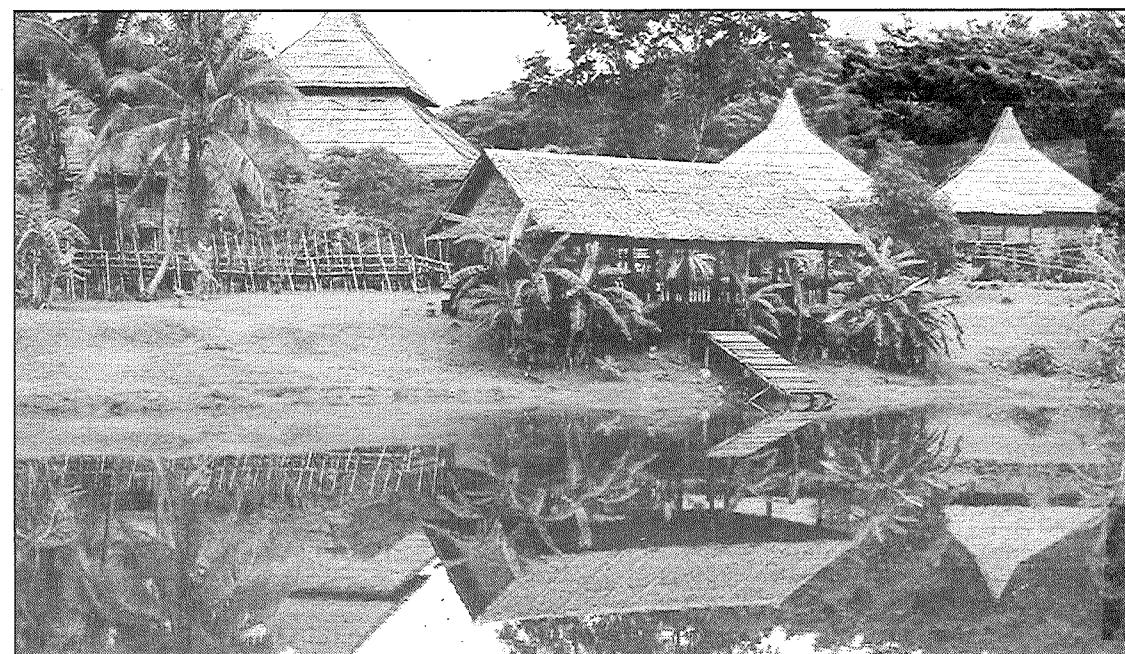
Līdostā mūs sagaidīja smaidīgs malaizietis, kura garie mati sniedzās pāri mugurai. Saņēmuši bagāžu, devāmies ārā no līdostas. Tur mūs ar smaidu sejā sveica festivala direktors Naravi Rašidi ar savu ģimeni. Iekārtojāmies autobusā un pēc 50 minūšu ilgā braucienā nokļuvām Saravakas kultūras ciematā (Sarawak Cultural Village), kurš kļuva par mūsu mājvietu visu festivāla laiku. Ārā valdīja melna tumsa, tāpēc neko lāgā nevarēja redzēt.

Kad ieraudāmies ciematā, tikām iepazīstināti ar mūsu pavadoni Leo, kurš bija kopā ar mums visu festivāla laiku. Jutāmies nedaudz izbrīnīti par Leo ārējo izskatu. Viņš mums pat pajautāja, kāpēc mēs uz viņu tā skatāmies. Droši vien tāpēc, ka Leo senči ir meklējami starp Austrālijas aborigēniem (šis iezīmes redzamas viņa sejas vaibstos un ķermēnā uzbrūvē). Visu uzmanību piesaistīja ausu caurumos ieliktā mežakulja ilknī.

Pēc iepazīšanas devāmies uz zvejnieku māju. Ceļš veda pa koķa laipām. Pa ceļam Leo izstāsti, ka te mājojot 140 dažādas čūsku sugas. Mūs pārnēma iekšēja baiļu sajūta. Dīķi koncertēja vardes. Leo zināja stāstīt, ka tas

Īsa informācija par valsti:

Iedzīvotāju skaits: 27 544 000
Plātība: 329847 km²
Galvaspilsēta: Kuala Lumpur
Naudas vienība: Malaizijas ringits MYR; 5 MYR = ~ 1 LVL
Laika starpība: +6 h
Religīja: islam 85%, budisms, hinduismus

● Saravakas kultūras ciemats (Sarawak Cultural Village) bija «Ceiruleiša» mājvieta visu festivāla laiku.

Izbaudījām dzīvi šādā lībana cilts garajā mājā. Arī ciematā, kurā mēs apmetāmies uz dzīvi, pieauga tūristus, jo te var iznomāt telpas, uz vietas nobaudit tradicionālo virtuvi un divas reizes dienā baudīt kultūras šovu. Muzejām piederošā deju grupa parāda visām ciltim raksturīgākās tradīcijas. Arī mēs kopā ar viņiem rādījām savas valsts tradicionālo kultūru. Divas dienas cepām pankūkas un pasniedzām ar ievārījumu un medu. Malaiziešiem tās labi garšoja.

Valsts etniskās grupas pamastāvā, kas arī nosaka Malaizijas multikulturālo daudzveidību, ir indieši, kīnieši un malajieši. Dažādajām tautībām un ciltīm, neskaitoties ne uz ko, tomēr ir daudz kas kopīgs. Viesmiliba ir raksturīga visiem Malaizijas iedzīvotājiem, tāpat kā nosvērtība un mierīgums. Šeit ļoti liela uzmanība tiek veltīta ģimenes tradīcijām.

Malajieši — pati lielākā iedzīvotā grupa — un visas viņiem radniecīgās tautības ir apvienoti kategorijā «bumiputra» («Zemes dēli»), viņi ir islamticigie un runā malajiešu valodā. Lielākajai daļai malajiešu ir raksturīgi dzīvot kopienās tradicionālajos ciematos — kampungās.

Kīnieši lielākoties ir to kīniešu, kuri 19. gadsimtā, bada un nabādzības spiesti, atnāca no Kinas dienvidu provincēm, pēcteči. Daudzi no viņiem arī šodien runā savu senču dialektu, reliģiju un konfuciānisms, daoisms un budisms. Lielākajās pilsētās kīnieši ir etniskā vairākumā un viņu rokās atrodas gan tirdzniecība, gan rūpniecība. ļoti daudz par kīniešu dzīvi mēs uzzinājām, viesojoties Brīvības muzeja kīniešu mājā. Kīniešiem agrāk ir bijusi ļoti interesanta aizraušanās — viņi vākuši putnu ligzdas. Par 1 kg savāktō putnu ligzdu varējis nopelnīt MYR 300. Ligzdas tika izmantotas zupas vārišanai. Lai dabūtu no ligzdas putnu siekalas, bija jāveic vesela procedūra — vispirms ligzdu uz vienu diennakti iemērca, tad ar pinceti izvilkāja putnu spalvas, bet pašas siekalas (kaut kas lidzīgs celofāna gabaliņiem) salikta uz sīeta noteceitēs. Tad žāvēja trīs dienas. Sapresēja briketēs (37,9 g) un pārdeva par MYR 290. Zupai praktiski neesoši nekādas garšas, tāpēc tai pievienojoj jaēcukuru. Šī

● Folkloras kopas «Ceiruleits» vadītāja Anna Kārkle kopā ar malaiziešu meitenēm.

delikatese no aprites nav izgājusi un nopērkama ir vēl joprojām.

Te ieraudzījām istu piparu koku. Pipari aug ķekaros, gluži kā vīnogas. Pipari šeit ievesti no Šrilankas. Kīniešu mājas saimniecībās iedzīvotās piparus izstrādājumus, elektropreces, augļus, apģērbu un citas dzīvei nepieciešamās lietas.

Malaizijas oficiālā valoda ir malajiešu, savukārt daudzi indiesi runā arī tamili, bet kīnieši — vienā vai vairākos kīniešu valodas dialektos. Esot Malaizijā, jārēķinās, ka angļu valoda izrunas ziņā šeit būs mazliet savādāka nekā Eiropā, īpaši ja vietējie iedzīvotāji savā starpā runā angļiski. Laiķa gaitā sajaucoties ar vietējām valodām, izruna un stils ir mainījusies.

Te mēs uzzinājām, kā, izmantojot dažādus mezgli veidus, tiek gatavotas rotaslietas. Te mēs uzzinājām, kā, izmantojot dažādus mezgli veidus, tiek gatavotas rotaslietas.

Pēdējās divas naktis nakšņojām viesnīcā, kura atrodas Kīniešu kvartālā. Svētdienās viss kvar-

A.Kārkle,

folkloras kopas

«Ceiruleits» vadītāja

Nobeigums nākamās otrdienas

«Novadnieka» numurā.

«Mazās hronikas» jeb Frankas Untis dzīves apraksts

Nobeigums. Sākums «Novadnieks» 9., 16. un 30. jūnija numuros.

Dzīve pie Naaizmērstules

Mācoties Aglonas ģimnāzijas 3. klasē, pārceļos dzīvot pie mūsu dārgās saimniecītes Rozālijas Tabines — Naaizmērstules. Pie viņas jau dzīvoja mans draugs Pēteris Ručs, kā arī vairāki citi priekišķi. Pildījām saimnieces noteikumus un jutāmies daudz labāk un brīvāk nekā zēni skolas internātā.

Rozālijas Tabines mājiņa atradās netālu no vidusskolas aiz meža. Tas gan bija skaists, caurvīts ar tacinām. Gājām pa to dienās un naktis, neviena nebaidojēs. Tabine par mums ļoti rūpējās un gribēja, lai mēs izaugtu par iesteni Latgales dēliem. To, ka viņa ir rakstniece Naaizmērstule, mēs nemaz nezinājām. Visi kopā ēdām vakariņas, klausījāmies pasakas, ko viņa stāstīja, vakaros skaitījām lūgšanas, lai mums labi klātos, dzīvojot uz šīs zemes.

Man saimnieces priekšā bija zināmas privilēģijas, jo es te biju gados vecākais un stiprākais. Pālīdzēju veikt dažādus saimnieciskus darbus, uzturēt kārtībā māju. Uztaisiju apmetumu visām mājas logu apmalem, gādāju par malkas sagatavošanu, lai mums visiem ziemā būtu labi un silti. Cik atceros, Rozālijai Tabinei par dzīvšanu neko nemaksāju.

Vienreiz es izdarīju lielu muļķību, jo, nodevies darbā, veselū nedēļu negāju uz skolu. Toreiz sacīrtu desmit vezumus žagaru. Kāpēc tā dariju? Tāpēc, ka gribēju iedarīt iesākto darbu līdz galam. Viņalga, vai lūza vai plisa. Skola klases audzinātājs vaicāja, kāpēc esmu kavējis mācības, bet es samēloju. Teicu, ka strādāju, lai noplīnītu sev maizi. Skolotāji, liekas, tam neticēja un man ceturksni samazināja atzīmi uzvedībā par skolas kavēšanu. Tas bija mans vienigais pārkāpums mācību laikā Aglonā.

Tabinei bija neliels dzīvs, mēs, protams, palīdzējām karbos. Lejā pie grāvja atradās skaista pirtīja, kur bieži pērājās. Saimniecību vadīja divi sirni veciši, kurināja krāsnis, varīja rūpīgi visiem putru un tēju, cepa garšīgus blīņus.

Ko vēl varu teikt par Latgales lielāko rakstnieci Naaizmērstuli? Viņa bija ists Dieva cilvēks. Katru dienu cēlās agri un ar pukēm rokās devās uz Aglonas baznīcu. Tur gāja pie grēksudzes, katru dienu pārējēma svēto Komūniju, lūdās ilgi. Atnākusi mājās, ēda pusdienas, atpūtās, vēlāk savā istabā kaut ko rakstīja. Mums toreiz neienāca prātā painteresēties, ko viņa raksta. Žēl...

Kā es kļuvu par Pulkvedi

Aglonā mēs, ģimnāzisti, kopā ar Daugavpils 4. pulka karavīriem piedalījāmies armijas manevros. Uz manevriem bija ieradušies daudzi ārzemju militārie atašeji, kuri vērojā notiekošo.

Manevru noslēgumā notika saņemšanas šaušanā ar kara šautenēm un ištām patronām. Es izdarīju trīs šāvienus, visi trīs trāpīja desmitniekā. Pēc manevriem mūs visus saaicināja uz Aglonas ceļa, kur notika parāde. Generālis

● 1939. gada 12. decembrī Pēteris Ručs (no kreisās) un Antons Vaivods, Latvijas armijas karavīrs, pirmo reizi mūžā šķērso «mūsu metropoles» — Rīgas ielas.

Bangerskis apdāvināja labākos manevru dalībniekus. No ierindas izsauca arī mani. Generālis jautāja: «Vai esat pulkveža Vaivoda dēls?» Es atbildēju, ka ne. Tad viņš man par precizu šaušanu pasniedza grāmatu ar Kārļa Ulmaņa biogrāfiju. No tā laika mani skolā izsauca par Pulkvedi.

Abas man uzdāvinātās K. Ulmaņa grāmatas glabājās mājās Brokovskos. Kara laikā tur notika vairākas kratišanas, grāmatas, protams, tika atrastas. Kur tās ir tagad, nezinu.

Aglona mani vienmēr velk pie sevis, tāpat kā Vārkava. Kad pēc ilgāka laika ierodos uz 15. augusta dievkalpojumu, liekas, ka esmu atgriezies trīsdesmitajos gados.

Ko darit tālāk

1939. gadā, sanemot ģimnāzijas beigšanas apliecību, daudzām biju apguvis piecas valodas, taču bija jādomā, ko darit tālāk. Kad pagāja «vasara zaigā» ar zālumballēm un orķestriem, aizgāju armijā.

Dienēju sapieru pulkā Baldērijā. 1939. – 1940. gada ziema bija barga, sals sasniedza 40 grādus, bet kazarmās turejās siltums. Ar dižkareivju pakāpi demobilizējos. Faktiski sapieru pulku 1940. gadā likvidēja, kareivju ieskaitīja Sarkanajā Armijā. Man ap to laiku bija jau 24 gadi un tādus večus armijā vairs neturēja.

Tā paša gada septembrī iestājós Latvijas Universitātes Juridiskajā fakultātē. Rīgā ierados ar 30 latiem kabatā un maizes sainīti padusē. Dzīvoju pie saimniecēs Alizes Trimeres Kurbada ielā. Viņai piederēja šņaucamās tabakas fabricina, kurā strādāja četri cilvēki. Viņas vīrs Otto Trimers jau bija miris (tagad abi ar Alizi gulēja kapos blakus skaistajam Meierovica piemineklī). Par iestabu maksāt nevajadzēja, jo apņēmos viņas meitīņai mācīt latīnu valodu.

Mācījos labi un par to ziemas brīvdienās saņēmu celzāmi uz Biržu atpūtas namu. Toreiz vēl

● Eleonora Sniegoviča-Vaivode un Antons Vaivods savā kāzu dienā Daugavpili, 1943. gada 31. janvāri.

● Antons Vaivods ar meitu Eleonoru Terēziju 2005. gadā.

Daugavpils Skolotāju institūta latviešu valodas un literatūras fakultāti, bet 1959. gadā — Daugavpils Pedagoģiskā institūta filoloģijas fakultāti.

Mana māte mirdama vaicāja: «Vai tu, dēliņ, neesi komunists?». Es viņai atbildēju, ka neesmu bijis un nevēlos būt komunists. Tad viņa man teicā: «Nometies celos, es tev došu pēdējo svētību!»

Vēl atceros, ka Aglonas ģimnāzijas skolotājs Leonards Latkovskis latviešu valodas iestājēsāmenā man jautāja, kādu dzejoli es varētu noskaitīt. Atbildēju, ka Kārļa Skalbes «Vasaru». Noskaitīju, un tad viņš man novēlēja: «Staigā laimīgs!»

Tā es ar savas mātes svētību un Leonarda Latkovska novēlēju mu nostaigāju laimīgi līdz mūža norietam. Bet Kārļa Skalbes dzējoli atceros vēl tagad:

«Vasara ir klātu,
Zied jau cerīgi.
Ziedu sveces gaišas
Paceļ kastaņi.
Rokas tā uz augšu
Gribas manim celt,
Vēlēti latvju zemei
Ziedēt, augt un zelt.
Liekas, pats es esmu
Vecs un priecīgs koks.
Lauks ir mana māja,
Debesis — mans logs.»

Publicēšanai sagatavoja L.Kirillova

BALVU RAJONĀ

Gatavojas svētceļojuma uz Aglonu

Bēržu Romas katoļu draudzes jaunieši, gatavojoties svētceļojumam uz Aglonu, tikās ar draudzes prāvestu Olģertu Misjūnu.

Divas svētceļnieces — Ginta un Evija — uz Aglonu ies jau otro reizi. Evija stāsta: «Manuprāt, svētceļojuma laikā var labāk iepazīt Dievu un arī pats sevi. No svētceļojuma guvu to, ko vēlējos un, šķiet, vēl vairāk. Šis ceļš dod lielu garigo spēku, un pozitīvās emocijas, kas pārņem ceļā, nepazūd arī pēc tam. Gribas iet atkal. Milzīgs saviļnojums pārņem, kad tuvojies Aglonai un ieraugi baznīcas torņus — tās ir neaprakstāmas izjūtas.» Savukārt, Ginta, daļoties iespaidos par svētceļojumu, stāsta: «Svētceļojums man deva tuvāku saikni ar Dievu un attiecības ar tuvākajiem, iekšēju mieru. Paldies draudzes prāvestam, kurš ir ļoti atsaucīgs un palīdz istenot ieceres.»

Bēržu draudzes pārstāvji svētceļojumā šogad plāno doties 9. augustā, ceļā pavadīt trīs dienas, dienā noiet ne vairāk par 30 kilometriem. Jaunieši ik rītu piedālīsies svētajā Misē, veltīs laiku gan lūgšanām, gan individuālām pārdomām. Šis būs pirmais draudzē organizētais svētceļojums.

Aktīvi svētceļnieki sastopami arī Šķilbēnu pagastā. Piemēram, Kristīna uz Aglonu gājusi jau četrās reizes. «Man visas iešanas reizes ir bijušas tīri priekš sirds — nepiespieti un viegli. Ja jūtu, ka jājiet, tad eju. Ejot svētceļojumā, sakārtoju sevi, domāju par to, kas ir bijis un par ko būtu jāpateicas Dievam. Neskrītu svētceļojumā kēksiša dēļ. Pērn sanāca būt par

putras vēritāju — man ļoti patika, bet nezinu, vai ciemam garšoja. Taču viņiem nebija izvēles,» smējas Kristīna.

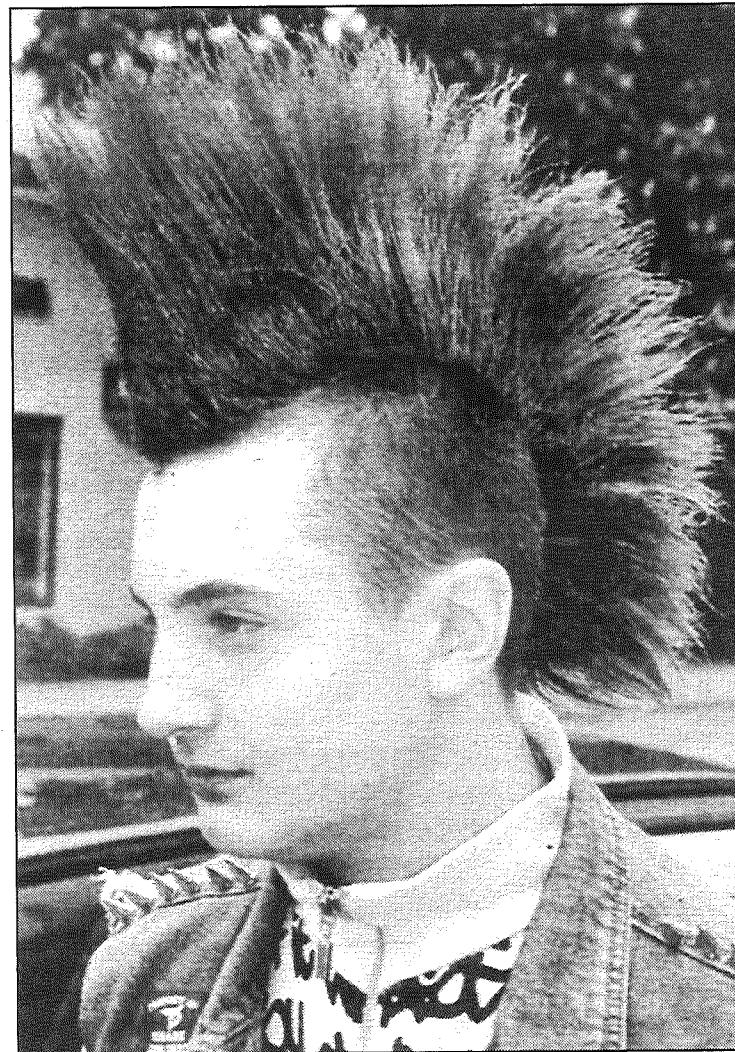
Optimismu un ticību jauniete, šķiet, mantojusi no savām vecmammām. Ar vecmammu Janīnu uz Aglonu kopā gājusi trīs reizes un apbrīnojusi viņas izturību. «Man patik viņu pavilkst uz zoba, bet vecmamma šos jokus saprot. Mums katrā svētceļojumā ir sava kompānija.» Tiem, kuri šovasar svētceļojumā dosies pirmoreiz, Kristīna novēl: «Uz priekšu, jo dzīvē vajag izmēģināt visu!»

Apkārtējo domas neuztrauc

Balvenietis Kristaps Kotāns ir aktīvs, mērķtiecīgs un radošs jaunietis, par ko liecina viņa ekstravagantais ārējais izskats. Ejot pa ielu, Kristaps nevar nepamanīt — savdabīga frizūra un izkoptā stila izjūta ļauj jaunietim izcelties uz apkārtējo fona.

Ikdienā Kristaps apmeklē skolu — šogad pabeidza Balvu pilsētas ģimnāzijas 11.b klasi. Ir apritejīs gads, kopš Kristaps savu izskatu mainījis līdz nepazīšanai. Jautāts, kā nonācis līdz idejai izveidot tik interesantu matu griezumu, pūsis atzīst, ka pirms dažiem gaadiem pat prātā nebūtu ienācis, ka savu imīžu un stilu mainīt līdz radikāli. Sākotnēji viņš bija tāds pats kā citi jaunieši, kā saka, iekļāvās *pelēkajā masā*.

Doma kaut ko pamainīt savā ārējā izskatā radās līdz ar roka un pankroka kultūru iepazīšanu, kur šāda veida frizūras ir viena no ārējā izskata pazīmēm, kas apliecinā piederību subkultūrai. «Man tik ļoti iepatīkās šāds matu

● Jau kopš pagājušā gada augusta Kristaps var lepoties ar interesantu, krāšņu un neparastu matu sakārtojumu.

sakārtojums, ka, ilgi nedomājot, ar draugu nolēmām izveidot tādas pašas frizūras. Tieša, draugs pirms laika no frizūras šķirās,» stāsta Kristaps. Viņš piebilst, ka, izvēloties šādu sakārtojumu, jāreķinās, ka mati būs ļoti jākopī un par tiem jārūpējas. «Turklāt, lai mati vienmēr būtu ideālā kārtībā un rūpīgi ievedoti, nākas šķirties no samērā lielas naudas

summas matu lakanas iegādei, ar ko tiek veidota frizūra.» Tāpat Kristaps saka, ka nav ieteicams matus ar laku veidot katra dienu, jo tas bojā matus. Parasti matus ievedo uz pāris dienām, no rīta tiem nedaudz pielabojot. Uz jautājumu, kā tad ir naktis gulēt, vai frizūra netraucē, jaunietis atteic: «Nākas gulēt tikai uz sāniem.»

Māksla un skaistums prasa

upurus, bet kā to vērtē apkārtējie? «Cilvēki ir dažādi, tāpat kā stila izjūta. Ikdienā sastopos gan ar pozitīvām, gan negatīvām emocijam.» Kristaps saka, ka atšķirīgā izskata dēļ ir pat nācies izvīcināt dūres. Jautāts, ko par piekopto stilu saka vecāki, Kristaps saka: «Vecāki nav stāvā sajūsmā, bet tas man nav šķērslis, lai arī parasti vecāku viedokli respektētu. Ziniet, mani ipaši neuztrauc tas, ko par mani domā apkārtējie. Man vienkārši patīk!»

Neparastā stila pirtīņa

Jāņa Zelča radošā uzņēmēja daiba šogad izpauðusies jauninājumā — čukču pirtīņā, ko kopā ar draugiem pirmo reizi izmēģinājuši Jāņos. Saimnieks lēš, ka šādas pirtīs izmantojušas klejojošās ciltis, piemēram, Ziemeļamerikas indiāni vai cigāni, arī mūsu senči. Ar laiku no šīs visu piršu ciltsmātes pamazām izveidojušās mums pazīstamās, mūsdienīgās pirtis.

Čukču pirts, kā to nosaucis Jānis, pamatā ir akmeņu krāvums, kas telts veida pārkāts ar ādām. Tā kā tik lielā daudzumā zvērādas Jānim tomēr nebija pieejamas, pārkājumam viņš izmantojis veikalā nopērkamu automašīnas tentu. Pirts veidotājs skaidro, ka tā atšķiras no mums ierastajām pēršanās vietām ar to, kas tur viss ir dabīgs — nav ne krasu, ne laku, ne kādu citu kūmisku vieļu piejaukumu, kas ir neizbēgamīgi, celot parastu lauku pirti. Turklatā tādu pirti arī izveidot nav grūti. Visgrūtakais ir sadabūt un savest vienkopus pietiekaru daudzumu akmeņu, kurus jāuzkarsē. Un tad tikai uzmet garu!

«Vaduguns»

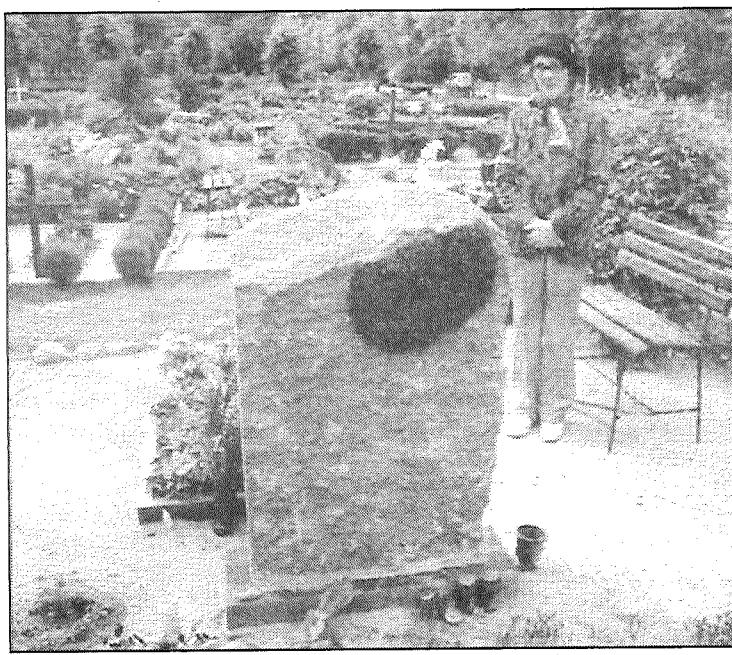
AIZKRAUKLES RAJONĀ

Spiets uz bitenieka kapakmens

Skriveriņi Ilgu Alksnu pārsteidza un aizkustināja kāds notikums — nejaušība, sakritība vai sveiciens no vīra bitenieka, kurš jau pāris gadus atdusas kapu kalnīnā.
Uz viņa kapa pieminekļa bija apmeties bišu spiets.
Ar redakcijas darbinieku starpniecību bites ieguva jaunas mājas skriverieša Edgara Dzerkaļa dravā.

«Kaimiņš mani atveda pie Induļu, kādu laiku nebiju kapu apraudzījusi,» stāsta skriveriņe. «Piebraucām pie kapiem, skatos — uz pieminekļa liels tumšs plankums. Piegāju tuvāk un redzu — uz akmens uzmeties bišu spiets. Biju tik pārsteigta, ka pat apraudājos.»

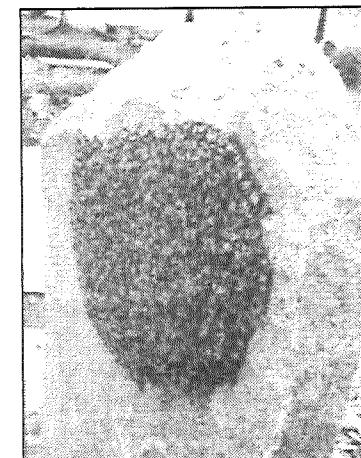
Ilga un Indulis iepazinās skolā, abi mācījās Vecbebru tehnikumā, apguva bitenieka arodū. «Mūsu izlaidumā absolventu vidū bijām divi pāri. Pēc skolas beigšanas vīrs neklātienē studēja Fiziskās kultūras institūtu un paraleli strādāja Vecbebru tehnikumā, izaudzināja vienu izlaiduma kursu.»

Piecdesmito gadu vidū Alksnu ģimene pārcēlās uz Skriveriem. Ilgas kundze strādāja Zemkopības institūtā, bet pēc slimošanas nodarbojās ar kultūras dzīves vadīšanu. Kad bitenieks aizgāja aizsaulē, pēc kāda laika dravā iznī-

ka arī bišu saimes.

Indulis un Ilga izaudzināja divus bērnus — dēlu un meitu. «Meita dzīvo Rīgā, tāpēc mazdēls Uģis vasaras pavadīja pie mums Skrīveros, abi ar vecotēvu tad brauca uz bišu dravu. Tā tas sā-

● «Mums dzīvē bija kā tajā dziesmā — «Silti vēji priežu silus glāsta,/ Bites saldos ziedos rāmi san.../ Manās acīs izlasi tu vari —/ Kopā dzīvē jāiet tev un man», teic Ilgas kundze un lūkojās uz savu mirušā vīra kapa pieminekli, uz kura apmeties bišu spiets.

kās,» atceras Ilgas kundze. Pēc vidusskolas absolvēšanas mazdēls iestājās augstskolā, bet, sāpratis, ka studijas neinteresēs, atgriezās pie savas sirdslietas — bitēm. Tad radās iespēja, un Uģis pusotru gadu strādāja par bitenieku Havaju salās. Patlaban Uģis

ir apmeties Austrālijā. «Nu jau puika tur dzīvo divarpus gadus, ierikojis bišu dravu, laikam uz pālikšanu. Nez, vai nebūs kādu dāmu «apcēlis», un pie tā visa vānīgs vecaistēvs,» smēj Ilgas kundze.

«Staburags»

Pirkstu nos piedumus pasēm ūnem bērniem no 12 gadu vecuma

Stājušies spēkā grozījumi «Pasu noteikumos», kas cita starpā paredz, ka pirkstu nos piedumus attēli pasu mikroshēmās iekļaujamī personām no 12 gadu vecuma, nevis no 10 gadu vecuma, kā bija paredzēts ieprieks, informē Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Preses un sabiedrisko attiecību nodalas vadītāja Laura Karnīte.

Tādējādi noteikumi tiek saskaņoti ar grozījumiem 2004. gada 13. decembra Padomes Regulā (EK) 2252/2004 par drošības elementu un biometrijas standartiem dalībvalstu izdotās pasēs un ceļošanas dokumentos.

Grozījumi arī nosaka, ka bērniem, kuriem viens no vecākiem ir ārvalstnieks vai bezvalstnieks, pasēs izsniegšanai būs nepieciešama otrs vecāki notariāli apliecināta piekrīšana.

Grozījumi arī paredz, ka cilvēkiem, kas līdz 1945. gada oktobrim dzimuši bijušā Abrenes apriņķa teritorijā — Abrenes pilsētā, Augšpils, Gauru, Kacēnu, Linaivas, Purvmalas vai Upmalas pagastos — būs iespējams izvēlēties, vai pasē kā dzīmšanas vietu norādit Latviju vai Krieviju. Saskaņā ieprieksējo normatīvo regulējumu šiem cilvēkiem pasēs būtu jāraksta dzīmšanas vietas valsts tagadējais nosaukums — Krievija, kas izraisa cilvēku neapmierinātību un sašutumu.

Tāpat grozījumi paredz, ka personas, kuru dzīvesvieta ir ārvalsti, atrodoties Latvijā, dokumentus pasēs izsniegšanai varēs iesniegt un pasi saņemt jebkurā Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes teritoriālajā nodalā, nevis kādā vienā konkrētā nodalā, kā tas bija noteikts ieprieks.

Turpmāk personām arī būs iespēja paturēt caurdurto veco pasi, ja tas nepieciešams, lai saņemtu jaunu vizu. Līdz šim nederīgo pasi caurdūra un atstāja personas rīcībā tikai tad, ja pasē bija derīga vīza vai uzturēšanās atlauja, bet netreti vēstniecības jaunas vīzas izsniegšanai personai pieprasīt uzrādit pasi ar ieprieksējo vīzu, kurai derīguma termiņš jau ir beidzies.

Iespējams pieteikties izmēģinājuma braukšanas eksāmenam CSDD

Ceļu satiksmes drošības direkcija (CSDD) piedāvā jaunu pakalpojumu «Braukšanas iemānu pārbaude».

Ideja par šāda pakalpojuma ieviešanu aizgūta no Niderlandes, kur tā veiksmīgi tiek iestenota jau ilgāku laiku, informē CSDD speciālisti. Jāpiebilst, ka sekundības procents tiem, kas kārtojuši izmēģinājuma eksāmenu, ir augstāks nekā tiem, kas uzreiz dodas uz valsts eksāmenu.

Izmēģinājuma eksāmens ir brīvprātiga izvēle personām, kuras vēl mācās autoskolā B kategorijas vadīšanas tiesību iegūšanai vai ir jau to pabeigušas. Vienīgais nosacījums — ieprieks jābūt izietām obligāti noteiktajām 14 praktiskās apmācības stundām.

Izmēģinājuma eksāmena secība ir tāda pati kā istājā pārbaudījumā. CSDD inspektors pārbauda klienta zināšanas par transportlīdzekļa tehnisko stāvokli, pēc tam ir jāizbrauc figūras speciālajā laukumā (tāpat kā istājā eksāmenā tiek dotas divas iespējas vienas figūras izbraukšanai), visbeidzot notiek braukšana ceļu satiksmē. Pārbaudes ilgums ir aptuveni 50 minūtes.

Izmēģinājuma eksāmena divas galvenās priekšrocības:

✓ Inspektors pārbaudījuma beigās novērtē vadīšanas iemānu limeni, izskaidro pieļautās klūdas un neprecizitātes, kā arī izsniedz protokolu ar vērtējumu. Būs trīs vērtējumu limeni — vāji, apmierinoši,

labi. Vērtējums ļaus klientam pašam izvērtēt, kādos braukšanas elementos nepieciešams uzlabot iemānas un aptuveno laiku, kāds vēl jāpavada autoskolā.

✓ Kārtojot šo pārbaudījumu, iespējams izbaudīt eksāmena atmosfēru. Klienti bieži mēdz būt uztraukušies, nepārliecināti par sevi, kas nereti beidzas ar nespēju pilnībā nodemonstrēt iegūtās zināšanas un neaušu klūdu pieļaušanu. Nokārtojot izmēģinājuma eksāmenu, persona iepazīsies ar eksāmena kārtību un uzzinās, kas to sagaida, tādējādi istājā eksāmenā jutīsies daudz drošāk un pārliecinātāk, kas ievērojami paaugstīta iespēju sekunžu iegūtā transportlīdzekļa vadītāja aplieci ar pirmo reizi.

Lai pieteiktos izmēģinājuma eksāmenam pirmo reizi, personiņi jaierodas tajā CSDD nodalā, kurā reģistrēta mācību grupa, līdz nemot braukšanas mācību atlauju vai kādas citas kategorijas vadītāja aplieci un aizpildītu apmācību karti, kurā norādīts, ka persona ir apguvusi vismaz minimālo braukšanas stundu skaitu. Cena par izmēģinājuma eksāmenu noteikta Ls 19,50 apmērā un apmaksa veicama pirms pakalpojuma saņemšanas. Jāatceras, ka gadījumos, ja klients nevar ierasties uz izmēģinājuma eksāmenu, tas, tāpat kā istais pārbaudījums, jāatsaka ne vēlāk kā iepriekšējā darba dienā. To iespējams izdarīt personīgi, ierodoties tajā CSDD nodalā, kurā pieteikts eksāmens vai piezvanot. Neierodoties uz pārbaudījumu bez iepriekšēja brīdinājuma, tas būs jāapmaksā pilnā apmērā.

PREIĻU RAJONA TIESĀ

Preiļu rajona tiesā izskatīšanai noliktās sēdes jūlijā

LAIKS	LIETAS DALĪBΝIEKI	LIETAS BŪTĪBA
15. jūlijā pulksten 10.00	Gunārs Kudrjašovs, Vladislavs Zelenkovs	KL 175.p.3.d., 185.p.1.d. — apsūdzēti par to, ka personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupišanu
15. jūlijā pulksten 14.30	Artemis Vinokurovs	KL 185.p.1.d. — apsūdzēts par svešas mantas tīšu bojāšanu
16. jūlijā pulksten 10.00	Arturs Līcis	KL 253.p.1.d., 253-2.p.1.d. — apsūdzēts par to, ka neatlauti iegādājās, glabāja psihotropās vielas bez nolūka tās realizēt; atkārtoti gada laikā bez ārsta nozīmējuma lietoja psihotropās vielas
16. jūlijā pulksten 14.30	Olegs Bogdanovs	KL 260.p.3.d. — apsūdzēts par to, ka, būdams persona, kas vada transporta līdzekļi, pārkāpa ceļu satiksmes noteikumus, kā rezultātā cietušajam tika nodarīti viegli viegla mēsas bojājumi ar veselības traucējumu, pie tam, tas tika izdarīts alkohola reibumā
17. jūlijā pulksten 10.00	Jurijs Indrīns	KL 185.p.1.d. — apsūdzēts par svešas mantas tīšu bojāšanu
20. jūlijā pulksten 10.00	Vladimirs Čubrevičs	KL 314.p.1.d., 193.p.2.d. — apsūdzēts par to, ka realizēja mantu zinot, ka tā iegūta noziedzīgā kārtā
21. jūlijā pulksten 10.00	Aleksandrs Kohančiks	KL 175.p.2.d., 187.p.1.d. — apsūdzēts par to, ka izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupišanu; izdarīja elektroītais tīšu bojāšanu
21. jūlijā pulksten 14.30	Veneranda Mičule	KL 193.p.4.d. — apsūdzēta par to, ka atkārtoti izdarīja sveša maksāšanas līdzekļa nelikumīgu izmantošanu
22. jūlijā pulksten 10.00	Egils Markots	KL 126.p.1.d. — apsūdzēts par to, ka nodarīja vidēja smaguma mēsas bojājumus cietušajam, kas nav bīstami dzīvībai, taču izraisīja ilgtosu veselības traucējumu
23. jūlijā pulksten 10.00	Dmitrijs Trofimovs	KL 253.p.1.d., 262.p.2.d. — apsūdzēts par to, ka neatlauti iegādājās, glabāja, pārvadāja psihotropās vielas bez nolūka tās realizēt
23. jūlijā pulksten 14.30	Aigars Lignarskis	KL 180.p.1.d. — apsūdzēts par to, ka izdarīja zādību nelielā apmērā
23. jūlijā pulksten 10.00	Leonīds Cvetkovs	KL 175.p.3.d., 176.p.3.d., 180.p.2.d., 185.p.1.d. — apsūdzēts par svešas kustamas mantas slepenu nolaupišanu, izdarīja laupišanu

Preiļu rajona tiesas informācija

POLICIJAS ZIŅAS

Laika posmā no 29. jūnija līdz 5. jūlijam Preiļu rajona policijas pārvaldē reģistrēti 33 dažādi notikumi. Kā «Novadnieku» informē policijas pārvaldes inspektore Inta Romanovska, tajā skaitā pagājušajā nedēļā reģistrētas sešas zādības, trīs mantas tīšas iznīcināšanas vai bojāšanas gadījumi un četri ceļu satiksmes negadījumi.

Uzlauza konteinerus, nozaga instrumentus

29. jūnijā policijā saņemts iesniegums par to, ka Vārkavas pagastā uzlauzt SIA «VAMPRO» piederošie celtniečības konteineri un noturienes nozagti dažādi elektroinstrumenti. Policija par notikušo uzsākusi kriminālprocesu.

Negribēja maksāt veikalā

Arvien biežāki klūst gadījumi, kad pircēji veikalos nevēlas norēķināties par paņemtajām precēm. Tā 29. jūnijā policijā reģistrēts iesniegums par to, ka kāda 1953. gadā dzimusie sieviete Livānos veikalā «Maxima» nenorēķinājās par paņemtajām pārtikas precēm, kuru vērtība bija 10,53 lati.

Aiznesa sienas pulpsteni un karafi

Zagļi paviesojušies arī kādās lauku mājās Riebiņu novada Rušonas pagastā. Uzlaužot ieejas durvis, 29. jūnijā ieklūts kādam vīrietim piederošajā mājā, no kurienes paņemts sienas pulpstenis un 2,5 litru tilpuma stikla karafe.

Preiļos apzagta automašīna

30. jūnijā Preiļos kādam vīrietim piederošajai automašīnai Kia-Ceed izsists labās putas durvju stikls. Auto ipašnieks konstatējis, ka no salona nozagta rācija «Midland - 100+» un rācījas antena.

No mājām pazudu telefons

Policijā 1. jūlijā reģistrēts iesniegums no Vārkavas novada Rožkalnu pagasta. Tur no mājām pazudis kādai sieviete piederošais mobilais telefons «Nokia 5610». Par notikušo zādību uzsākts kriminālprocess.

Livānos aktivizējušies huligāni

2. jūlijā Livānos pie Atbrivošanas pieminekļa huligāni saplēsuši trīs laternu aizsargstiklus, halogēnās lampas un nolauzuši vienu lapegli. Pēc dažām dienām, 5. jūlijā, reģistrēts iesniegums par to, ka Livānos veikalā «Beta» izsists logs.

Garnadžiem nekas nav par grūtu

4. jūlijā Livānos no pazemes komunikāciju akas nozagts SIA «Lattelecom» piederošais maģistrālais kabelis 80 metru garumā un sadales kabelis 110 metru garumā. Policijā uzsākts kriminālprocess.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

AKTUĀLI

Nelaimes gadījumi uz ūdens

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) glābēji pēdējo nedēļu laikā ik dienas sanem izsaukus glābšanas darbiem uz ūdens, veic noslikušu cilvēku meklēšanu.

Pagājušajā nedēļā «Novadniekā» saņemta VUGD preses un sabiedrisko attiecību nodalas priekšnieces Ingas Veteres sniegta informācija liecina, ka šogad no ūdenskrātuviem glābēji izvilkusi 49 noslikušus cilvēkus. Turklat šis skaitlis atspogulo tikai to bojā gājušo skaitu, kuru izvilkšanai no ūdens bijusi nepieciešama dienesta palīdzība. Kopumā Latvijā noslikušu cilvēku ir daudz vairāk.

Trāgisks negadījums nesen bijis arī Preiļu rajonā. 30. jūnijā pie Ārdavas ezera (tagad — Preiļu novada Pelēču pagastā) atpūtas jauņiešu kompānija. Viens no puišiem izdomāja atvēsināties dzidrajā ezerā. No peldēs ezerā viņš vairs neizgāja — glābēji viņu atrada sešu metru attālumā no krasta divu metru dziļumā.

VUGD aicina iedzīvotajus būt joti uzmanīgiem, atpūšoties uz ūdens, rūpēties par savu drošību, ievērot elementāru piesardzību, jo arī laba peldēt prasme ne vienmēr spēs paglābt nelaimē. Kā liecina statistika, peldsezonas laikā visbiežāk noslikst jauni virieši. Cilvēki, kuri slīkti peld, ir piesardzīgāki, cenšas turēties tuvāk krastam.

Lappusi sagatavoja L. Kirillova

Zogot transformatoru eļļu, nodara ievērojamus zaudējumus AS «Sadales tīkls» objektos

Pagājušnedēj (no pirmdienas līdz ceturtdienai) fiksēti jau 11 gadījumi, kad trešās personas, nolejot transformatoru eļļu, radījušas zaudējumus AS «Sadales tīkls», tādējādi nodarīti zaudējumi uzņēmumam un klientiem, kuriem uz laiku tika pārtraukta elektroenerģijas piegāde, informē AS «Latvenergo», Ārējās komunikācijas daļas projektu vadītāja Ilvija Livmane.

Tā pirmdien, 29. jūnijā, konstatēti divi transformatoru eļļas zādzības gadījumi — Rēzeknes rajona Silmalas pagastā transformatora punktā (TP) 5170 no transformatora izlieta eļļa, kā rezultātā sadezis 100 kilovoltampēru (kVA) transformators, un Riebiņu novada Galēnu pagastā TP 2133 no transformatora izlieta eļļa, sadezis transformators 63 kVA.

Trešdien, 1. jūlijā, līdzīgi nodarījumi fiksēti Bauskas rajona Codes pagastā un Jelgavas rajona Valgundes pagastā — bojāti trīs transformatori. Savukārt ceturtdien Rēzeknes rajona Pušas pagastā TP 3110 no transformatora izlieta eļļa, rezultātā — sadezis transformators 50 kVA, tā vietā uzstādīts jauns transformators. Tāpat tika izlieta eļļa TP 3144 no 50 kVA transformatora, radot tā bojājumus.

Rīgas rajona Salas pagastā četros transformatoru punktos kopā nozagts aptuveni 200 litru eļļas. Arī Bauskas rajona Rundāles pagastā, kā arī Jelgavas rajona Cēnu pagastā tikuši bojāti transformatori. Situācijas apsekošanā tika iesaistīti AS «Sadales tīkls» speciālisti, AS «Latvenergo» un policija. Šobrīd, paslītinoties ekonomiskajam stāvoklim Latvijā, prognozējams līdzīgu zagšanas gadījumu skaita pieaugums.

AS «Sadales tīkls» valdes priekšsēdētājs Ivars Liuziniks: «Visi zagšanas gadījumi uzņēmumam radīja zaudējumus aptuveni 35 tūkstošu latu apmērā. Nolejot eļļu, samazinās transformatora izolācijas un dzesēšanas spējas, kā rezultātā tas bojājas un nepieciešama transformatora maiņa. Tāpat jāņem vērā tas, ka arī klientiem tiek pārtraukta elektroenerģijas piegāde uz laiku, kamēr tiek veikti atjaunošanas remontdarbi.»

AS «Sadales tīkls» aicina iedzīvotajus ziņot policijai vai zvanīt uz AS «Latvenergo». Klientu servisa bezmaksas informatīvo tālrundi 80200400, pamanot šādus zādzību gadījumus.

Atgādinām, ka par transformatoru eļļas zagšanu paredzēta atbildība Latvijas Republikas Krimināllikumā. Ja kriminālatbildība neattur no šādas rīcības, brīdinām, ka transformators eļļas nolešanas laikā var aizdegties vai pat uzsprāgt, radot letālas sekas.

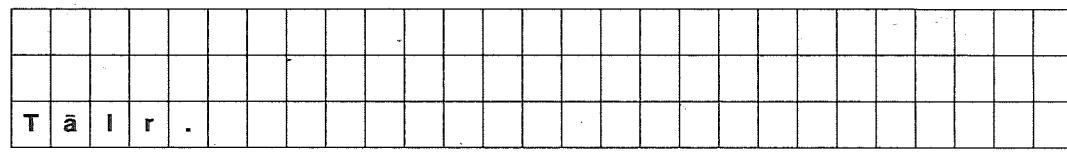
NOVADNIEKS

RUBRIKAS: DAŽĀDI, PĒRK, PĀRDOD, MAINA, MEKLĒJU DARBU.

PRIVĀTSLUDINĀJUMS (maksas).

Rubrika _____

Derīgs līdz 9. jūlijam.

Talonā jāieraksta sludinājums tikai par VIENU objektu.

Aizpildīšanas noteikums:
vienna rūtiņa — viena zīme.

Sludinājums «Novadniekā»
pienem Preilos, Brīvības ielā 14.
Tālr./fakss 53-07057.

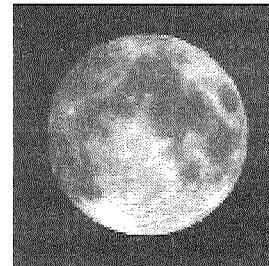
Iesniedzēja vārds, uzvārds _____

Adrese, tālr. _____

Vai sludinājumu ievietot interneta mājas lapā? Jā Nē

Maksa Ls 0,40 (ar PVN).
Jāiesniedz tikai laikrakstā publicētais kupons, kopētus un pa faksu sūtītus nepieņemsim.

Mēness kalendārs

8. jūlijs. 17. Mēness diena (sākas 22:47). III Mēness fāze. Ūdensvīrs (sākas 18:04). Šajā dienā mēs viegli ieugūstam iekšējo brīvību. Var laut sev valu, atraisīties un pēc sirds patikas palīksnot. Šajā Mēness diennaktī var baudit nedaudz balītva vai uzkarēta sarkanvīna, nodoties mīlestībai, dejet un dziedāt jautrā kompānijā. Taču galvu pazaudēt gan nav ieteicams: diena nāk ar daudzām nekontrolējamām enerģijām, kuras, ja tiek pārlieku izmantotas un zaudēta mēra sajūta, var ievest neceļos. Tāpēc sekojiet, lai jūsu līksmošana nepārvēršas klāja trakošanā un primitīvā žūpošanā. Šī diena ir piemērota laulību slēgšanai — šāda savienība būs ilga, tajā nekad neapdzīs mīlestība.

Ja šajā Mēness diennaktī rādās patīkami sapņi, tas nozīmē, ka mēs sevi veiksmīgi apliecinām radošajā

jomā un mīlestībā. Ja sapni ir nepatīkami, tas liecina, ka mūsu dzīve nav pietiekami radoša un arī ar mīlestību nav viss kārtībā. Šāds sapnis atgādina: šīs problēmas var risināt, nepalaidiet garām iespēju — pienācis īstais brīdis.

9. jūlijs. 18. Mēness diena (sākas 22:58). III Mēness fāze. Ūdensvīrs.

Šajā mēness diennaktī apkārtējā vide glūži kā spogulis parādis jūsu patieso būtību. Viss nepatīkamais, ko šajā dienā dzirdēsiet par sevi, ir patiesība, tāpēc neapvainojieties, bet pamodājiet par to, kā no trūkumiem atbrīvoties. Ja dzirdēsiet ko patīkamu, — priečajieties: tā ir tīra patiesība. Šīs Mēness dienas enerģētika cilvēku padara pasīvu: pēc vētrainās iepriekšējās dienas tas ir dabiski. Taču pastāv arī varbūtība, ka paklausieties svešai ietekmei un sāksiet kādu atdarināt. Tāpēc jāsaglabā prāta skaidrība un objektīvi jāvērtē sevi un apkārtējos cilvēkus. Nedrīkst jauties ilūzijām, zemiskiem instinktiem un melnām domām. Vēlams mazāk gulēt, citādi varat pamosties salauztī. Nav ieteicams dzert un smēkēt. Ľoti vēlams ir masāža, ādas attīršana, dažādas atjaunināšanas procedūras, pīri iehšana. Tā ir viena no labākajām dienām, lai badotos. Ja nebadojas, tad netiņot galu. Ēd riekstus un ēdienu gatavo ar augu eļļu. Taču, ja redzēsiet sapni, tas var pateikt prieķīšā, kas jums traucē dzīvot. Vēl sapnis var parādīt ceļu uz izdziedināšanos.

10. jūlijs. 19. Mēness diena (sākas 23:06). III Mēness fāze. Ūdensvīrs. Sātaniska diena. Sajā laikā pār pasauli valda ļoti smaga un cilvēkam nelabvēlīga enerģētika. Jums draud īaušanās apdullumam un apmātībai. Neklūdīties, neapjūcīt, nelaujaties svešai ietekmei — šajā dienā ļoti daudzi enerģētiskie vampīri gribēs saindēt jūsu dvēseli un laupīt jums spēkus. Tāpēc labāk būs, ja ne ar vienu nekontaktesies, pat pa telefoni. Nevajag pienākt lēmušus un neko pasākt, nevajag pakļauties nekādām idejām — jūs var ieviliņāt maldu un netikumu tīklos. Nevajag skaidrot attiecības, jo jūs tās vēl vairāk sarežģīsiet un sabojasiet. Šajā dienā ir labi attīrīt visu, ko vien iespējams — dvēseli, sirdsapziņu, domas, mīsu, māju. Var pasēdēt pie uguns, dedzināt sveces, skaitīt lūgšanas. Vēlams, lai mājā visu dienu degtu svece. Ir lietderīgi nožēlot sliktās domas un aplamo rīcību, atbrīvoties no svešas ietekmes, apsolāpēt tie nekād nepiepildās.

Pēdējās Latvijas pašvaldību veterānu sporta spēles — preiliešiem veiksmīgas

27. un 28. jūnijā Aizkrauklē finišēja Latvijas pašvaldību sporta veterānu 46. sporta spēles. Tajās piedalījās arī Preiļu rajona vieglatlēti, «Novadnieku» informē rajona sporta darba koordinatore Dzintra Šmukste.

Uz šim sacensībām «kājas āvā» arī basketbolisti un futbolisti, taču finansiālu problēmu dēļ, pēdēja bridi nācās mainīt nodomus un palikt vien mājās.

Vieglatlētu startus pamatojot var uzskatīt par ļoti labiem — izcīnītas 13 medaļas. Attiecīgi savās vēcuma grupās 1. vietu augstlēšanā izcīnīja Olga Borisova, bet Dace Liniņa saņēma zelta medaļu šķēpe mešanā un sudraba medaļu 100 m skrējenā. Žanete Beča var lepoties ar divām sudrabu medaļām 100 m un 400 m skrējenos, Feoktistam Pušņakovam — sudraba medaļas tālēšanā un 100-m skrējenā, bet 400 m skrējenā — bronna, Aivaram Podskočijam izdevas izcīnīt otro vietu 400 m skrējenā, savukārt Leonīds Valdonis ierindojās 3. vie-

tā 1500 m un 5000 m skrējenā. Pirmo reizi šāda veida sacensībās veiksmīgi startēja Iveta Belousova, izcīnot bronzas medaļu 3000 m skrējenā.

Īpašs prieks par Normundu Ivzānu, kurš pēc 7 gadu ilga pārtraukuma atsāka savas sportiskās gaitas 10 km soļošanā. Par pārsteigumu visiem klātesošajiem, skaitījumu ovāciju pavadītās, visas distances garumā soļojoši plecu pie pleca ar valstī labi pazīstamo soļotāju Modri Liepiņu, Normunds spēja ar vienu sekundes simtdalā izrauties vadībā pie paša finiša.

Latvijas sporta veterāniem ir noslēdzies ilgs, ražīgs un nozīmīgs laika posms. Valsts reģionālā reforma neizbēgami ietekmēs arī Latvijas sporta veterānu (senioru) organizēšanas principus. Tiks pārbaudīta sportistu, sporta darba organizatoru un pašvaldību labā griba racionāli un godprātīgi sadarbīties. Esmu pārliecināta, ka tas izdosies un turpināsies, jo 46. gadā laikā izkoptas tradīcijas tik viegli nepāzūd, tās ir tikai jāpilnveido, secina Dz. Šmukste.

● Soļotāju Normundu Ivzānu (attēlā pa labi) šogad bieži var sastap treniņu laikā, skrienot soļojoši pa Preiļu apkārtnes ceļiem. Ieguldītais darbs vainagojies panākumiem — senioru sēpēlēs izcīnīts zelts.

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

Pārdod

AUDI (A6, 1997. g. izl., 2,4, benzīns, viss elektro, klimata kontrole, signalizācija, ABS, ASR, CD, TA). T.22174119;

AUDI 80 (2,0, 1993. g. izl., TA līdz 05.2010.). T.29933629;

BMW 525 TDS TOURING (1994. - 1995. g. izl., jauna TA, apdrošināšana, Ls 1400, labā stāvoklī) vai maina. T.28378334;

FORD FIESTA (TA, lēti, ekonomiska). T.29690324;

FORD PROBE (1996. g. izl., steidzami, tjunings, teicamā tehniskā stāvoklī, cena pēc vienošanās). T.26143156, 22151418;

FORD TRANSIT (2,0, benzīns, 8 vietas, B kat., TA uz gadu). T.26533260;

FORD TRANSIT (2,0, benzīns/gāze, 1986. g. izl.), furgons - termobūda (1,9 x 1,9 x 3,2 m). T.29478322;

HONDA ACCORD (1986. g. izl., darba kārtībā). T.26152958;

MAZDA 323 (1985. g. izl., TA, dzinējs 1,5l, 5-pakāpu ĀK, Ls 150). T.26275868, 29340401;

MERCEDES BENZ 200 (1991. g. izl., dizelis, sedans, 4 pakāpu mehāniskā ātrumkārba, violetā krāsā). T.22018971;

MITSUBISHI POJERO (2,5 TD, lūka, lietie diskī, ABS, 5+2 vietas, jauns AKB, TA, mehāniskā ĀK, Ls 3333). T.29330986;

NISSAN PRIMERA (1998. g. izl., TA, 1,8, sudraba met. krāsā, ideālā stāvoklī, 2500 EUR). T.20267757;

NISSAN TERANO (1991. g. izl., 3,0, benzīns, TA, M+S riepas, labā stāvoklī). T.29447261;

OPEL MONTEREY (1994. g. izl., 3,1 TD, tumši zaļā krāsā, 4x4, el. pakete, TA līdz 01.2010, labā stāvoklī, Ls 2600, var tirgoties). T.28637847;

OPEL OMEGA (B, MV6, 1997. g. izl., TA līdz 20.09.2009., pilna el. pakete, 2-zonus klimata kontrole, kruīzs utt., Ls 1120, tirgošanās). T.29522118;

SUBARU IMPREZA (1998. g. izl., 1,6i, signalizācija, imobilaizers, jauna TA, 4x4, 2800 EUR) vai maina pret auto pēc avārijas ar jūsu piemaksu vai bez. T.27896483;

TOYOTA COROLLA (1,3i, 1998. g. izl., TA līdz 11.2009., labā stāvoklī, Ls 850, tirgošanās). T.26431782.

Pērk

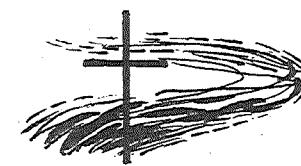
piena teļu. Tālr. 28835383.

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus, cūkas.

Labas cenas.
Tālr. 26142514, 29293219,
64871804.

Ceturtdien, 9. jūlijā, pārdos dažadas krāsas jaunputnis (vistiņas un gaītīšus 4 - 6 mēn.), cālis, broileris (10 - 15 dienas), zostēnus, baltus un krāsainus pīlēnus, (paipalas pēc pasūtījuma). Tālr. 29142247. Gaītīži 7,45, Preiļos 8,00, Riebiņos 8,45, Pieniņos 9,00, Stabulniekos 9,15, Galēnos 9,25, Polkoronā 9,35, Smelteros 9,50, Anspokos 10,05, Prikujos 10,15, Rudzātos 10,30, Turkos 10,45, Jaunisilavā 11,05, Livānos 11,15, Rožupē 11,55, Vanagos 12,20, Mačānos 12,30, Vecvārkavā 12,45, Vārkavā 13,05, Pilišķos 13,20, Pelečos 13,35, Ārdavā 13,50, Aizkalnē 14,05, Kastīre 14,20, Rušonā 14,30, Aglonā 14,45, Jau-naglonā 15,05.

Z/s «Mazputnēni» piektdien, 10. jūlijā, pārdos šķirotu, nešķirotu «Dominante» šķirnes dejējvistu cālus, pīlēnus, zostēnus, pīlēnu vis-tiņas, jaunputnus un dejējvistas: Livānos 7,30, Rožupē 8,00, Rudzātos 8,20, Prikujos 8,40, Sutros 9,10, Ančkinos 9,30, Vārkavā 9,50, Vecvārkavā 10,10, Pelečos 10,40, Ārdavā 11,00, Aglonā 11,30, Rušonā 12,00, Aizkalnē 12,20, Preiļos 12,40, Riebiņos 13,10, Stabulniekos 13,30. Tālr. 29219051.

Klauvē mana dvēselīte
Pie Dieviņa namdurvīm.
Celies, Dieviņ, aun kājīnas,
Laid iekšā dvēselīt!

AAS «BALTA» Pārdošanas vadības un Pārdošanas atbalsta pārvaldes koleģi izsaka visdzīlāko līdzjūtību
Pārdošanas atbalsta pārvaldes vadītāji Sanitai Klibiķei,
VECMĀMINU smilšu kalniņā aizvadot.

Lai mātes mila paliek dzīli, dzīli
sirdi
Par avotu, kur mūžam spēku
smelt...
Latgales plānošanas reģions
izsaka dzīlu līdzjūtību
Inārai Grībonikai,
MĀMINU smiltājā guldot.

10 jautājumi par Zemes evolūciju

ASV zinātniski pētnieciskā padome ir apkopojuusi 10 jautājumus, ar kuriem 21. gadā pastiprināti būs jāstrādā zinātniekiem, pētot Zemes ģeoloģiju un iespējamo planētas attīstību.

Sis zinātniskais rezumē tika sagatavots pēc ASV Enerģētikas ministrijas, Nacionālās zinātniskās organizācijas, ASV Ģeogrāfijas komitejas un NASA pasūtījuma. Daži no jautājumiem skar problēmas, uz kurām zinātnieki atbildes cer rast labi ja pēc daudziem gadu desmitiem (varbūt arī nekad). Savukārt uz citām tās jau ir nojaušamas tuvākajā nākotnē.

1. Kā radusies Zeme un citas planētas?

Kaut arī zinātnieki kopumā ir nonākuši pie daudzīmām vienota secinājuma, ka Saule un tās plānetārā sistēma veidojusies vienā no nebulārajiem (gāzu miglāju) mākoņiem, viņi tomēr maz zina, kā Zeme ieguvusi savu ķīmisko identitāti. Uzzinot to, varētu izprast Zemes evolucionāros procesus un saņemt atbildi uz jautājumu: kāpēc planētas tik krasī atšķiras cito no citas? Tiesa, patlaban jau ir izstrādāti samērā ticami un reāli planētu veidošanās modeļi. Turpmākie Saules sistēmas* iekšējo un ārējo ķermēnu pētījumi ļaus saprast, kā radusies Zeme un tai tuvumā esošas planētas.

* Saule + devījās dažāda lie-luma planētas + daudzi mazāki debess kermēni.

2. Kas notika Zemes «tumšajos laikos» (pirmajos 500 000 000 gadu)?

Zinātnieki pieļauj, ka Zeme sās formēšanās sākumstadijā izvirojusi sadursmi ar kādu planētu. Šis kataklizmas re-Zeme tikusi izkausēta līdz

pašam tās kodolam. Turklāt no «atlūzām» varētu būt veidojies Mēness*. Ja atrastu atbildes uz jautājumiem, kas noticis šajā laikā, varētu daudz labāk saprast planētu evolūciju, kā arī to, kā uz Zemes veidojusies atmosfēra un okeāni.

* Mēness — Zemes vienīgais dabiskais pavadonis, tā vecums ir aptuveni tāds pats kā Zemei (4,5 – 5 miljardi gadu).

3. Kā izcēlūsies dzīvība?

Sis ir viens no visintriģējošākajiem, sarežģītākajiem un būtiskākajiem jautājumiem zinātnē. Patlaban galvenie pierādījumi (kur, kad un kādā formā pirmoreiz radusies dzīvība) rodami un atrodami akmeņos un minerālos. Papildu atbildes un skaidrojumi, iespējams, meklējami uz Marsa*, kur nogolu ieži ir daudz vecāki nekā uz Zemes.

* Marss — Saules sistēmas planēta, 4. no Saules; pieder pie Zemes grupas planētām; divi pavadoņi — Foboss un Deimoss.

4. Kādi procesi norisinās Zemes dzīlēs, un kā tie ietekmē tās virsmu?

Zinātnieki noskaidrojuši, ka Zemes mantija un kodols* atrodas nemītgā konvekcijā (savstarpējā mijiedarbībā, apmaiņas procesā). Tādējādi rodas magnētiskais laiks ap Zemi, kurš ietekmē planētas virsmu. Mantijas konvekcija ir cieši saistīta ar vulkāna darbību, jūras dibena formēšanos un kalnu veidošanos. Tomēr zinātnieki pagaidām nespēj precizi aprakstīt šis izmaiņas un aprēķināt, cik daudz tās atšķiras no tām, kādas notikušas senatnē. Tas neļauj skaidri saprast Zemes virskārtas evolūciju pagātnē un paredzēt tās attīstību nākotnē.

* Mantija (aiz Zemes garozas) — aptuveni 2900 kilometrus bieza iežu kārta;

kodols sastāv no diviem slāniem — ārējā (šķidrs, temperatūra — aptuveni 2200 grādu pēc Celsija) un iekšējā (ciets, superblīvs — veido dzelzs, silicija un citu metālu sakausējumi, temperatūra — aptuveni 6000 grādi pēc Celsija).

5. Kāpēc eksistē Zemes tektoniskās plātnes un kontinenti?

Kaut arī plātnu tektonika* ir sa-mērā labi izpētīta, zinātnieki vēlas saņemt atbildi: kāpēc planētai ir šādas plātnes; kāds tām sakars ar citiem Zemes uzbūves principiem (sevišķi ar esošā ūdens pārāku, kontinentu esību, okeānu un dzīvību)? Turklāt zinātnieki vēl pagaidām nespēj atbildēt uz jautājumiem: kad izveidojušies pirmie kontinenti; kā tie spējuši saglabāties neskart miljardu gādu garumā; kā tie pārveidosies nākotnē? Atbildes ir ļoti svarīgas tāpēc, ka kontinentālās garozas dēdēšanas procesi (erozija) ir cieši saistīti ar Zemes klimatu.

* Plātnu tektonika — teorija par litosferas kustību. Tā apgalvo, ka Zemes garoza sastāv no vairākām tektoniskām plātnēm, kas visu laiku atrodas kustībā cita pret citu. Turklāt kontinentālās plātnes visu laiku atjaunojas, veidojot jaunas virsmas, išpaši okeāna dzelzē. Savukārt subdukcijas (pališana zem citām plātnēm) rezultātā tās ieslīgt Zemes mantijā, kur izķūst. Plātnu tektoniku saista ar zemestrīcēm, vulkānu izvirdumiem, kuri bieži notiek tieši pie plātnu robežām.

1920. gadā Alfrēds Vegeners izvirzīja teoriju, ka Zemes garoza kustas tektonisko plātnu kustības rezultātā.

6. Kā vielu ipašības var ietekmēt procesus uz Zemes?

Zinātnieki ir atzinuši, ka makro-

limeņa procesi (piemēram, plātnu tektonika vai mantijas konvekcija) jāsaista ar notiekošo vietu mikroplānēni — pat vissikāko atomu struktūrā. Ši mijiedarbība jānoskaidro, lai labāk saprastu planētas evolūciju.

7. Kādi iemesli ir klimata maiņai, un kā tas pārveidosies?

Pēdējo četru miljardu gadu laikā temperatūra uz zemes turas salīdzinoši šaurā un nemainīgā amplitūdā. Tomēr zinātnieki brīnās: kā tas izdevies tik ilgā periodā? Zemes klimatisko ekstreimāļu pētījumi (kad temperatūras sasniegus galējibas vai krasī mainījušās) var būtiski papildināt un uzlabot jau izstrādātos klimata prognozēšanas modeļus — tie ļaus paredzēt turpmākās izmaiņas un sekas.

8. Kā dzīvība ir veidojusi Zemi, un kā Zeme ir veidojusi dzīvību?

Informācija par to, kā ģeoloģiskie un bioloģiskie procesi mijiedarbojušies viens uz otru, pagaidām ir teorētisku pieņēmumu līmeni. Zinātnieki vēlas nokaidrot, kādu lomu ir spēlējusi dzīvo organismu parādīšanās, formējoties skābeklim Zemes atmosfērā; kā tie ietekmējuši planētas reljefa dēdēšanas procesus. Atbildes jārod arī uz jautājumiem, kā savukārt ģeoloģiskās norises iespējami izvirdumiem, kuri bieži notiek gaitu.

9. Vai iespējams prognozēt zemestrīces un vulkānu izvirdumus, paredzot to sekas nākotnē?

Šajā jomā zinātnieki ir sasniegusi vērā nemamu progresu. Tomēr vēl arvien pētnieki nespēj precizi

paredzēt, kad un kur šis kataklizmas notiks. Norit rūpīgs darbs, lai atšifrētu, kā zemestrīces sākies un beigties, cik lielas būs magnitūdas epicentra tuvumā. Savukārt vulkanologi ir krietni vien tuvāk atbildēm, kas lauj prognozēt gaidāmos izvirdumus. Taču arī vienīgi pagaidām neizdzodas rast skaidribu par precīzu magnitūdu kustību no tās pirmavotiem, caur Zemes garozu, vulkāna virsuse.

10. Kā pazemes ūdeņi un to pārvietošanās ietekmē apkārtējo vidi?

Lai pārvaldītu dabas resursus un kontrolētu apkārtojo vidi, nepieciešamas labas zināšanas gan par apakšzemes straumju, gan virszemes ūdeņu kustību. Zinātnieki cēnas matemātiski modelēt šīs dabas sistēmas iespējamo uzvedību. Vēl arvien ir grūti noteikt, kā pazemes ūdeņi izvietojas nevienmērīgajos iežos un augsnē, cik ātri tie plūst. Kā arī — cik efektīvi tie pārvieto izšķidinātās suspendētās vielas, kā tās izmaina augsnē (vai iežu) ķīmiskais sastāvs un termiskā iedarbība.

«Nemot vērā visus atklājumus, kuri izdarīti pēdējos 20 gados, mēs varam iegūt daudz precīzāku priekšstatu par Zemi, aplūkojot to gan mikro, gan makromērogos: no vissikākajiem atomiem minerālos līdz pat kontinentu pārbīdei un kalnu dzimšanai. Lai zinātnes virzītos uz priekšu, jāparaugās pagātnē un jāpievēršas fundamentāliem jautājumiem par Zemes izcešmi un dzīvību uz tās; par planētas struktūru un dinamiku; par kopsakarībām ar klimatu,» saka profesors Donalds Džejs de Paolo no Kalifornijas Ķeokimijas universitātes (Berklījā